

# DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APJUNGĖS

AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS

680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XXXVIII. Nr. 49

Redakcija: Glenmore 5-7281

PENKTADIENIS (FRIDAY) LIEPOS (JULY) 10 D., 1953 M.

Administracija: Glenmore 5-7068

10 CENTU

## Už Egipto prezidento stovi šešėlis

**Egiptas.** — Paskutinėse derybose su Egiptu anglams prieš akis stoji tikras egiptietis milžinas — 1,92 metro aukščio, tamsaus veido su juodais ūseliais, o primerktose akyse žibėjo geležinė valia. Jis buvo tik 35 metų. Bet jis kalbėjo labai autoritetingai, lyg jo sprendimai būtų nebeatšaukiami. Anglai patyrė, kad tai pulkininkas leit. Gamal Abdel Nas-

ser, vienintelės leistos partijos gen. sekretorius.

Paaiškėjo taip pat, kad Nasser priklausė slaptai "Islamo brolių" organizacijai, kuri svajojo ne tik apie Egipto galybės atgavimą, bet ir apie Islamo brolių sujungimą nuo Pakistano iki Atlanto. Organizacijoje Nasser greitai išliko savo mokėjimu susivaldyti, nepaprastu darbštumu, gyvenimo pastabumu, nepaperkamu patriotizmu ir nesavinaiškumu.

Apie jį susitelkė dar dešimt jaunesniųjų karininkų, Egipto patriotų, "anglo-ėdru", kurie paruošė perversmą. Jie pastatė Naguib dėl to, kad reikėjo vyresnio karininko. Nasser su savo dešimtu ir dabar šešėly būdami nustato Egipto politiką ir jį valdo.

Taip Egipto valdžia lyg padalinta tarp Naguib ir tarp Nasser. Naguib atstovauja, sako kalbas, reprezentuoja, o šešėly dirba, kartais po 20 valandų per dieną Nasser, kuris nesilanko į vyriausybės posėdžius.

## Mažosios Bermudos rūpesčiai

**Washingtonas.** — Liepos 10 Washingtono prasideda vadina moji "Mažosios Bermudos" konferencija, kurioje dalyvauja valstybės sekretorius Dulles, einaš ministerio pareigas Salisburi markizas ir Prancūzijos Bidault.

Amerika konferencijoje nori aptarti, kaip išnaudoti Berlyno įvykius bendrai kovai prieš komunizmą. Ji jaučiasi, kad Berlyno ir kituose pavergtuose kraštuose pasipriešinimo įvykiai patvirtino Dulles' tiki mą, jog propaganda pavergtuose kraštuose padarys bolševikams gyvenimą neįmanomą. Amerikoj auga mintis, kad reikia akciją dar labiau sustiprinti. Tačiau primindami Bor-Komorovskio Varšuvos sukilimą, amerikiečiai nenori žmonių suvedžioti; už tai Eisenhoweris įspėjo, kad intervencijos nesieims. Amerikiečiuose auganti mintis, kad visi trys Vakarų bigai turi duoti Sovietams notą ir reikalauti laisvų rinkimų ne tik Vokietijoje, bet ir kituo-

**Amerika: Kaip panaudoti Berlyno įvykius?**  
**Anglija: Kaip greičiau susitikti su Maskva?**  
**Prancūzija: Kaip nustumti Vokietiją?**

se pavergtuose kraštuose. Toliau amerikiečiai suinteresuoti aptarti konferencijoje Vokietijos apginklavimą, europinę armiją, Sueso kanalo ir kt. artimųjų rytų klausimus, Indokinijoje trim valstybėm nepriklausomybės davimą. Tai klausimai nemalonūs anglam ir prancūzams.

Anglijos pagrindinis rūpestis — kuo greičiausiai šaukti konferenciją su Maskva, susitarti su ja dėl Europos, baigti Korėjos karą, priimti Kiniją į JT. Prancūzijai priimtina konferencija su Maskva, nes tokiu

būdu atkristų ir europinės armijos reikalas ir Vokietijos ginklavimas.

Kadangi Amerikai konferencija su Maskva atrodo nesuklusęs reikalas, tai nedaug vilčių dedama į šios konferencijos vaisius. Ji turėsianti tik parengiamosios reikšmės pačių min. pirmininkų konferencijai, kuri turėjo būti Bermudose. Bet anglai jau kelia mintį, kad vieta iš Bermudos būtų pakeista į Londoną. Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad jis gali ir ten nuvykti. Bet amerikiečių dalis spaudos piestu stoji prieš tai. "Ne, reikia pasakyti aciū —rašo Journal American — mūsų prezidentas pasiliks namie." Ir išrodinėja, kad Amerikos kompromitacija tada ir prasidėjusi, kai jos prezidentai pradėję važinėti po Jaltas ir Potsdamus.



Maj. Gen. George Finch



Lt. Gen. William K. Harrison



Col. Isai Cheng Wen



Rear Adm. John C. Daniel



Gen. Lee Sang Cho



Gen. Nam Il



Brig. Gen. R. M. Osborne



Maj. Gen. Choi Duk Shin

GALIMŲ PALIAUBŲ dalyviai. Po gen. M. Clarko pasiūlymo derėtis su arba be P. Korėjos prezidento Rhee pritarimo, manoma, kad raudonieji mėgins išpešti "perankstyvas paliaubas". Viršuje matomi UN ir komunistų derybų aukštieji pareigūnai.

## MASKVA GELBĖS TANKAIS, AMERIKA DUONA

BERLYNE VĖL STREIKAS, KŪL PALEIS SUMITUOSIUS

**Washingtonas.** — Pranešama apie maisto trūkumą visuose komunistų valdomuose Europos kraštuose. Yra mirusių badu. Amerikos vyriausybė svarstoma, ar negalima būtų pasiūsti maisto rytų Vokietijos gyventojams iš karinių sandėlių. Klausimų turėtų priartinti kongresas. Komunistinė Vokietijos vyriausybei nebūtų patogu nei priimti nei atmes ti.

**Berlynas.** — Berlyno darbininkai pareikalavo, kad dėl

riausių sumtielį būtų paleisti iš kalėjimų (o tokių yra 50,000). Kol jų nepaleis, paskelbė generalinį streiką. Streikuoja apie 50,000. Gatvėse patuliuoja vėl sovietų kareiviai su tankais ir kulkosvaidžiais, perėmę sargybą iš liaudies milicijos.

Tačiau kaip tik liepos 9 rytą sovietai atidarė susisiekimą tarp rytinio ir vakarinio Berlyno. Tada greičiausiai ryšium su Kaganovičiaus atsilankymu kuris reikalavo rodyti taiką ir ramybę.

Senatas priėmė prezidento pasiūlytą įstatymą išleisti 240,000 pabėgėlių.

### Diplomatai gali važiuoti ir į Lietuvą

**Maskva.** — Maskva pranešė užsienio atstovybėms, kad ji panaikina jiems judėjimo suvaržymus, išleistus 1948 ir 1952. Pranešė iš anksto Sovietų valdžiai, diplomatai gali vykti į tuos kraštus, kurie lig šiol buvo draudžiami. Būtent, kai kurias Sibiro sritis, vidurinę Aziją, Baltijos kraštus, Ukrainą. Tačiau 20 kilometrų nuo Norvegijos, Suomijos, Turkijos ir Baltijos bei Ukrainos vakarinių sienų sritys lieka draudžiamos.

**Korėja.** — Naujame komunistų ir sąjungininkų susitikime komunistai pareiškė, kad jie priima paliaubas su Korėja ar be jos. Tik jie kėlė klausimą, kad Amerika garantuotų, jog Korėja nelaužys paliaubų, nes Korėjos karo veiksmams bus laikomi paliaubų sulaužymu. Gen. Clarkas paprasė, kad ryšiai su sutartų pasirašymo dieną.

Atrodo, kad komunistai dabar labiau suinteresuoti paliaubom ir nori amerikiečius sukurstyti prieš Rhee.

### Paliaubas pasirašys be Korėjos

Specialus atstovas Robertsonas tuo tarpu vis dar nesilovė prikalbinėjęs prez. Rhee nepriešinti paliaubom. Apie pasikalbėjimo rezultatus neskelbiama.

### Senatoriai apie Rhee

**Washingtonas.** — Užsienių reikalų komisijos pirmininkas sen. Wiley aštriai kritikavo prez. Rhee. Girdi, jei Rhee bukaprotiškai užsispirtų atimti savo kariuomenę iš JT ir toliau kovotų, tai pražudytų ne tik Korėją, bet ir Jungtines Tautas. Karinė katastrofa Korėjoje reikštų J. T. politinę katastrofą, iš kurios jos niekad neatsigautų. Prez. Rhee žaidžia su dinamitu, — kuris gali išsprogdyti visą pasaulį.

Priešingai pareiškė sen. McCarthy: "Aš laikau S. Rhee vienu iš didžiausių visų laikų patriotu... Jis prisidėjęs milžinišką uždavinį ginti savo krašto teises."

me, tiek lenkai, tiek sovietiniai kariai žinojo, jog mažiausias neklusnumas jiems baigtis mirtimi ar koncentracijos stovykla. Tačiau kaip tik dėl to, kad buvo pagyvenę sovietiniame režime, jie žinojo, kad didžiausia žmogui brangenybė yra laisvė, ir jie sutiko mirti, bet atsiskė pakelti ginklą prieš darbininkų laisvę ir gyvybę.

Tai pagarbos verti žmoirės. Jų pavyzdys rodo, kur reikia ieškoti tikrųjų taktininkų kovoje dėl Europos laisvės prieš bolševizmą.

### JŲ 18 BUVO SUŠAUDYTI

Kas yra Europos tikroji stiprybė?

Kai rytų Vokietijoje kilo darbininkų riaušės, kai darbininkai buvo tankais myniojami ir karo lauko teismo šaudomi, — pasaulis buvo nustebintas, nes nelaukė, kad pasipriešins vokiečiai, apie kuriuos buvo sakoma, jog jie klausys visokios valdžios įsakymų.

Pasaulis reagavo nevienodai. Tarp daugelio reagavimo būdų dėmesį patraukia trys smulkmenės iš trijų vakarinių sąjungininkų:

Prezidentas Eisenhoweris pasiuntė Berlyno darbininkam 50 mil. dolerių.

Britų okupacinės valdžios Berlyne pirmas žygis buvo pasiūsti sargybą prie Sovietų paminklo vakarinėje zonoje, kad paminklą apsaugotų nuo minios pykčio.

Prancūzai... apie juos šveicarų "Die Weltwoche" korespondentas taip rašo: "Pirmomis Berlyno sukilimo dienomis buvau Paryžiuje. Nuotaika buvo nepaprastai sujaudinta. Bet ne dėl vyriausybės krizės ir ne dėl Berlyno, o tik dėl atominių

šnipų Rosenbergų bausmės įvykdymo. Masėm jie demonstravo prie Amerikos atstovybės ir virto antiamerikoniška banga, kurioje buvo ne tik komunistai. Tuo tarpu prieš nuteisimą Berlyne tik po savaitės protestavo prie Sovietų atstovybės apie pora šimtų socialistų, savo partijos įsakytai. Galima buvo laukti, kad kaip tik prancūzai, kurie Indokinijoje kariauja prieš komunistus, kurie ir namie turi su jais tiek bėdų, bus suelektrinti birželio 17 įvykių. Bet čia vis tebesvajoja apie savo tautinę didybę, nemokamą pasauliui taiką ir gaidį puode, laidydami politikai cinišką panieką, kuri veda į cinišką panieką Prancūzijai."

Dėmesio vertas ir Sovietų karių reagavimas. Jų rėstionika buvo sovietų teismo sušaudyti už tai, kad atsiskė šaudyti į darbininkus. Pa ašiai ir lenkų tankų dalinio vadas: "Į vokiečius darbininkus aš nešaudysiu" ir atidavė jiems pagarbą.

Pagyvenę sovietiniame reži-

## Koganovičius slaptai lankėsi Berlyne

**Berlynas.** — Šveicarų spauda pranešė, kad į Berlyną buvo atskridęs iš Maskvos Kaganovičius, Malenkovo pavaduotojas, Stalino švogėris. Jis turėjo penkių valandų slaptą pasitarimą su sovietiniais pareigūnais rusais ir vokiečiais. Juos Kaganovičius tardė šaukdamas, kumščiom stalą trankydamas,

kaltindamas, kad rusų okupacinė valdžia padariusi provokacijas. Gen. Dibrova, kuris malšino Berlyno riaušes, nė žodžio Kaganovičiui neatsakė.

Kaganovičius vadinamas "geležiniu komisaru", kuriam kitados Stalinas buvo pavedęs likviduoti sukilimus Armenijoje ir Ukrainoje. Dabar Vokietijoje laukiama gausių valymų tarp pačių pareigūnų.

## Diplomatas išspekuliavo 13 mil.

**Bernas.** — Italijos policija pasienų suėmė didelę spekuliantų organizaciją, kuri karinę medžiagą, ypačiai metalus, gabeno iš Italijos bolševikams. Supirktoji medžiaga buvo gabenama į Šveicariją, o ten jau peradresuojama ir siunčiama į Rumuniją.

Ta organizacija išvežė apie 1700 vagonų medžiagos už 13 mil. dol. Jos prieky stovėjo Jakob Magura, Rumunijos atstovybės patarėjas Bernas. Įpinta taip pat eilė italų ir šveicarų. Diplomatas iš Šveicarijos jau išrūko.



Dr. Luter Evans, Amerikos Kongreso bibliotekarijus, šypsosi Paryžiuje prie vėliavų, sužinojęs, kad jis specialioje sesijoje yra paskirtas JT Ekonomijos Tarybos vyriausiuoju direktorium.

• Bonnas parlamentas paskelbė, kad birželio 17 diena, kurią rytų vokiečiai pradėjo sukilimą, yra "vokiečių tautinės vienybės diena" — valstybinė šventė.



# DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	Brooklyn, N. Y.	\$5.50
Half year	\$3.00	Pusei metų	\$3.00
Foreign	\$5.50	Užsienyje	\$5.50

Laiškai tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Sužiedėlis

Strapsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuofūra. Nenaudoti strapsniai saugomi ir gražinami tik tai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti strapsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

## SAKO, REIKIA NAUJŲ ŽMONIŲ

YRA tokis "Moralinio Apsiginklavimo" sąjūdis, įsteigtas prieš 15 metų Šveicarijoje. Šveicarijoje kasmet rengiama to "Moralinio Apsiginklavimo" stovykla, į kurią kviečiami įvairių tautų išrinktieji pagyventi bendru gyvenimu, rasti supratimo vienas kitam, o per asmenis ir supratinoti kitam tautam.

Birželio pradžioje buvo minima to sąjūdžio 15 metų sukaktis. Ji buvo surengta Londone. Pažymėtina—Londone, kuris rodo mažiausia supratimo kitiems... Devynių tautų ministrai ir kiti įžymybės pasirašė kvietimą, kuriame kalbama:

"Laisvasis pasaulis reikalingas ko pozityvus, kas jį suvienytų; ko nors didžio, kas įprasmintų jo gyvenimą. Mūsų įsitikinimu, moralinis apsiginklavimas yra tokių plačių vizijų viltis."

Pakviestas tose iškilmėse kalbėti sąjūdžio steigėjas Dr. Frank Buchmann pasakojo, kad sąjūdis išplitęs Europoje, Azijoje ir Afrikoje, kur susijungė draugėn daugelio tautų ir rasijų atstovai. Jų visų mintį išreiškia prieš porą mėnesių įvykusios konferencijos Afrikoje išvada: mūsų pačių pasikeitimas yra pirmas žingsnis į geresnius tarpusavio santykius.

Nors sąjūdis už "moralinį apsiginklavimą" plintąs, sąjūdžio kūrėjas nesiėmė, kad pasaulį tarpusavio santykiais negerėja. Jis kalbėjo: tuo tarpu, kai valstybės vyrų kuria armijas, organizuoja konferencijas ir sutartis, skaldomosios jėgos laimi čia uosto darbininką, valdininką, kari, ten mokslininką, mokytoją; tuo tarpu, kai vyriausybės skatina gamybą, streikai ją sugniuždo; tuo tarpu, kai vyriausybės vyrų susaūkia konferencijas, jose išduodamos gyvybinės paslaptys; tuo tarpu, kai reikalaujama vienybės tarp tautų, auga skilimas tautų viduje.

Pakrikimas ateina — sakė toliau kalbėtojas — iš kompromiso, o aiškumas ateina iš pasikeitimo, moralinio pasikeitimo. Mes kalbame apie dievišką vadovavimą, bet užmirštame, kad Dievą regi tik tyra širdis... Vadovauja iš tikrųjų ne tas, kuris įsiklauba, bet tas, kuris įsiklauba. Raktas naujiems santykiams yra nauji valstybės žmonės. Tai mūsų viltis.

Prie anų teisingų vertinimo žodžių ką bepridėsi. Juos prisimeni ir kai suvažiuoja trys ministrai lemti pasaulio likimo.

Tik nelaimė, kad dažnai galvojama: savo dvasią turi pakeisti kiti, o mane tati neliečia. Antrą nepasisekimų priežastį išdavė toji Afrikos konferencija, norėdama "ieškoti bendro tikslo, kuris žmones galėtų sujungti bendram darbui be baimės, nepasitikėjimo, kartumo". Tačiau — vis tas ieškojimas ir ieškojimas, kas jau seniai surasta, tik neįvykdyta. O pačiam vykdymui, darbui taip ir nelieka energijos.

Tai yra sykiu reikiniai to teisingųjų nuovargio, kuriuo Pijus XII apibūdino šių dienų žmogaus lėtą mirimą.

Juos matom ne tik aname didžiajame pasauly, bet ir šiurame savo tautinio gyvenimo rate.

Dabar pamažu atsiskleidžia darbininkų sukilimo okupuotoje Vokietijoje priežastys. Jų reikia ieškoti Maskvos okupacinėje politikoje, jos staigiam lūžyje, civiliniu komisaru pasakykus Semionovą.

Prieš jį iš Maskvos atvykęs Judinas sykiu su vokiečiu, augintu Maskvoje, Ulbrichtu, kuris dabar yra min. pirmininko pavaduotojas, buvo paėmę griežtą liniją — varė be jokios atodairo ūkininkus į kolchozus, aštrino kovą prieš bažnyčią, didino darbo normas, visą Vokietiją pramoninio ir jos gaminius gabeno į Rusiją, nepaisydami, kad gyventojai neturėjo ką valgyti.

Semionovų buvo aišku, kad norint Vokietiją sulaukyti nuo Vakarų reikia imtis nuolaidų.

Padedant neutralistams tik nuolaidomis galima sudaryti Vokietijoje nuotaikas, priešingas Adenauerio linijai kuo greičiausiai Vokietiją įjungti į Vakarų pasaulį. Todėl jis, sudarė "zaibo programą", Maskvoje jai gavo pritarimą ir birželio 5 grįžęs iš Maskvos su paauskstinimais, ėmėsi ją vykdyti. Judinas buvo paskirtas tik jo padėjėju ir turėjo su tokiu pat stropumu atsaukinėti tai, ką juodu su Grotewchliu buvo vykdę. Kas buvo nejudinama tiesa, dabar turėjo virsti klaida. Tarp komunistų tūzų kilo panika, nes niekas nežinojo, kas bus, toliau ir už ką jiems teks atsakyti savo galvomis. Jiems tik buvo aišku, kad partijos vadai ir vyriausybė arba turės atsidurti kalėjimuose arba bent prisipažinti kalti ir savo kaltes viešai paskelbti.

Ulbrichtas, kuris buvo dar pažįstamas iš Ispanijos pilietinio karo ir vadinamas "Albace-

# Semionovas sūka Berlyno vairą

Maskva patvirtino jo liniją — tariamom nuolaidom laimėti visą Vokietiją.

tės žmogžudžių," matydamas dabar savo griežtą liniją pasmerktą, norėjo iš valdžios pasitraukti.

Bet nuo to sulaukė Judinas, pagrąsinęs "traukti į teismą už sabotažą", jei atsisakytų.

Visos reformos buvo vykdomos strimagalviais. Liko tik darbo normos nesumažintos, nors to įsakmiai buvo reikalauję rusai. Nesulaukdami sumažinti ir manydami, kad rusai visai pasiryžę palaidoti komunistinę SED vyriausybę, darbo žmonės norėjo paspausti streiku, jei jų reikalavimai nebus patenkinti. Iš čia ir atsirado žygis į vyriausybės rūmus.

Komunistai tada skubiai mobilizavo savo komunistinio aktyvo 5,000. Bet jie dinga augančioje ir įsisiūbuojančioje minioje, kurioje ir nuotaikos augo komunistams nepalankios. Komunistinės įžymybės globos ieškojo sovietų kareivinėse. Tada Semionovas ėmėsi iniciatyvos. Jis įsakė atvesti pėstininkų batalioną. Kadangi karinė valdžia buvo panaikinta ir pervesta į civilinio komisaro rankas, tai dabar tam komisarui teko vėl slėpti komendantą. Juo buvo paskirtas gen. Dobrovras. Tas, nenorėdamas rizikuoti, metė tiek jėgų į Berlyno gatves, kiek jų turėjo. Jis pats išlindęs iš tanko, mėgino minią raminti, jog "viskas bus vėl gerai." Let jis buvo nušvilptas ir palydėtas šauksmais: "Ivan, namo, tau nėra ko čia veikti."

## LAIŠKAS IŠ VOKIETIJOS

Kai atėjo žinios iš visos zonos, kad "prasidėjo pragaras", tada Sovietų komendantams buvo duotas didžiausias pavojaus ženklas, numatytas ypatingajai operacijai, pažymėtai "Raudonojo spalio" vardu. Komendantūrų seifuose buvo atplėšti ypatingieji planai su įsakymais, ir pagal juos pradėjo veikti kulkosvėdžiai ir tankai. Komunistinė vyriausybė turėjo tylėti, o veikė rusai. Semionovas ignoravo Ulbrichtą ir tarėsi su Piecku ir kitų buvusių partijų vadais. Tebuvo paskelbta, kad

## Semionovas norj's atiečiai daugiau remtis liberalinėmis partijomis ir siekti jų bendradarbiavimo...

Prieš komunistinės vyriausybės pareigūnus prasiveržė ir atskirose vietose darbininkų pyktis. Brandenburge darbininkai įsiveržė į teisingumo ministeriją ir, surakinę vyr. prokurorą Bechtelį, pareikalavo laisvų rinkimų. Tas prokuroras buvo vadinamas "faudonuoju budeliu"; jį ištikto tas pats likimas kaip ir jo aukas. Bitterfelde 40,000 minia išlaužė kalėjimą ir paleido kalinius. Policijos kalėjime rado dar politinius kalinius sukistus vienuose ir laikomus

iki kelių vandeny. Erfurte padegė milicijos būstinė, o du į minią šaudančius aktyvistus čia pat pakorė. Goerlitze šaudančius į minią

šaulius nulinčiavo. Burmistras turėjo pats nuimnėti Stalino ir kitų vadų paveikslus nuo sienų. Berlyne pirmosios aukos vietoje demonstrantai paskubomis sudėjo "lauko kryžių". Magdeburge rusai nukovė apie 20 demonstrantų, jų kūnus prisirišę prie tankų vilko paskui gyventojams gąsdinti.

Kai riaušės buvo laikomos baigtos, vyriausybė turėjo atsigausti ir prasidėjo reakcija ir aukų skaičiavimas. Min. pirm. pranešime paskelbta, kad ūkiui padaryta nuostolio už 200 mil. markių. Iš tikrųjų daug daugiau, nes čia neįskaityta apie 80 užgriautų kasyklų šachtų. Buvo paskelbta, kad suimta apie 14,000 kaltininkų ir įtariamųjų. Paskutinės žinios suimtųjų skaičių padidina iki 50,000. Suimta apie 1,000 liaudies milicininkų, kurie atsisakė šaudyti į darbininkus.

Iš jų apie 300 kalinių teismų buvo nuteisti mirti ar ilgamečiu kalėjimu. Sovietai mirties bausmė nuteisė ir bausmė įvykdė 62. Liaudies milicijai sudarytos 72 drausmės kuopos, kurios juos turi "perauklėti."

Vernigrodėje kreipėsi į valdžią 7 žmonių delegacija, kad suimtuosius paleistų. Sovietai pačią delegaciją suėmė ir surakinę įmetė į kalėjimą. Tarp pačių komunistinių SED narių buvo suimta 277, iš jų daugiau 160 buvo vadovaujančio personalo.

## Dabartinis popiežius yra 266-tas

Ligi šiol buvo jau 265 popiežiai. Dabartinis popiežius Pijus XII yra 266-tasis. Prieš jį buvęs Pijus XI, miręs 1930 m., šv. Petro soste išbuvo 17 metų. Tikrai 13 popiežių yra ilgiau už jį valdę. Ilgiausiai iš visų popiežių valdė Pijus IX — net 32 metus. Kiek trumpesnis pontifikatas buvo Leono XIII, kuris mirė prieš 50 metų. Tiek pat Katalikų Bažnyčiai vadovavo ir Pijus VII, kuris buvo sudaręs konkordatą su Napoleonu. Panašiai, kaip Pijus IX, po 17 metų popiežiavo šv. Zefirinas (538-555) ir Virgijiljus (538-555). Daugiausia gi po-

Riaušės rytų Vokietijoje turės neabejotiną įtakos tolimosiems

ir vakarų Vokietijos likimui ryšium su šiemetiniiais parlamento rinkimais. Tuo tarpu neaišku, kuria linkme. "Volksbot" rašo, kad sukilimas buvo nukreiptas už Adenauerio politiką, prieš neutralistus ir prieš tuos, kurie nori susitarti su bolševikais. Tačiau socialdemokratai skelbia, kad rytų Vokietijos būviui pagerinti kaip tik šlubiai reikia susitarti su Sovietais. Ir dalis vokiečių liberalų FDP su šulu Maieriu, kuris dabar eina senate pirminko pareigas, skelbia, kad "pakeisti Adenauerį yra šio momento reikalas, nes jis per daug pasidavė Vakarams."

Tuo pačiu metu anapus sienos bolševikai paruošė 1500 agitatorių, kurie turi būti pirmesti ir duoti pagalbą komunistams ir neutralistams. Bolševikai jau dabar leidžia pagyrimų koalicijai ir socialdemokratų, komunistų, liberalų, centro ir Wirtho partijos.

Šveicarų spaudoje buvo pažymėta, kad po visų įvykių apčiuopiamiausi Sovietų planai Vokietijoje esą tokie: 1. bent porai metų nudedsti karą, nes jie nėra kaip reikiant ginkluoti, o yra tikri, kad laikas dirba jų naudai; 2. susitarus su Vakaraais, iš Vokietijos tiek ūkiškai pasipelnyti, kiek tik įmanoma pagal Jaltos ir Potsdamo susitarimus; 3. už nuolaidas Vokietijai ir palaisvinti Austrijai išsiderėti, kad Vokietija būtų palikta neapginkluota ir Sovietams pripažinta rytų Europa; 4. padidinti tarp Vakarų nuomonių skilimą. **Wrž.**

Iš buvusių 265 popiežių 74 yra paskelbti šventaisiais. Paskutinis iš jų paskelbtas palaimintuoju popiežium Pijus X, kuris yra paskelbęs ir šūkį "Viską atnaujinti Kristuje". Jį savo šūkiu turi ir ateitininkai. Mūsų šimtmečiui priklauso jau penki popiežiai: Leonas XIII, Pijus X, Benediktas XV, Pijus XI ir Pijus XII.



WALTER S. ROBERTSON, Valstybės sekretoriaus padėjėjas, sveikinamas tūkstantinės pietinių korejiečių minios pakelyje ir prezidento rūmų deryboms su prez. Syngman Rhee.

Selma Lagerlöf

# HELGA

MERGAITĖ IŠ STORMYRO VIENKIEMIO

7.

— Aš nieko neturėjau prieš, — tarė Helga atsiprašydama — Aš tikrai mačiau, kokia didelė laimė, kad galiu čia būti. Jūs visi man buvote tokie draugiški, ir darbas buvo nepersunkus, bet vis dėlto aš ilgėjau. Kažkas traukė mane ir viliojo ir norėjo nuvesti į mišką. Man atrodė, lyg būčiau išdavusi tą, kuris turėjo j mane teisui, jeigu čia lygumoje liksiu.

— Tai, gal būt, buvo... — pradėjo Gudmundas, bet susilaikė, sakinio nebaigęs.

— Ne, tai ne mažasis buvo, ko aš ilgėjau. Žinojau, kad jam gerai sekasi ir kad manai maloni su juo. Tai nebuvo kas nors tikra. Aš jaučiau, lyg būčiau miško paukštelis, uždarytas narvelyje, ir maniau, jog turėsiu mirti, jeigu niekas neišleis.

— Nemanau, kad taip blogai būtų! — tarė Gudmundas ir nusišypsojo, nes dabar jam

atrodė, lyg vėl ją pažintų. Lyg nieko tarp jų nebūtų, o priešingai — lyg jie būtų praėjusį vakarą ką tik išsiskyrę Stormyre. Helga vėl nusišypsojo ir ėmė skustis savo kentėjimui.

— Vakare, — tarė ji, — kai tik atsiguldavau, tuojau pradėdavau riedėti ašaros. Ir kai rytą atsikeldavau, visas priegalvis būdavo šlapias. Dieną, kai vaikščiodavau tarp jų, galėdavau nuo verksmo susilaikyti. Bet kai tik likdavau viena, tuoj uždavo ašaros byrėti.

— Tu daug savo gyvenime verkei, — tarė Gudmundas, bet neatrodė, kad jis, tai sakydamas, būtų jautęs jai užuojautą. Helgai atrodė, lyg jis visą laiką šypsodamas eina.

— Tu negali įsivaizduoti, kaip man buvo bloga, — kalbėjo ji gyviau, norėdama būti visiškai suprasta. — Mane apėmė ilgesys, kuris mane pačią nuo savęs plėšė. Nė viena akimirka aš negalėjau jaustis laiminga.

Niekas man nebuvo gražu, niekas malonu, nė vienas žmogus nemiela. Jūs visi man buvote tokie svetimi, kaip pirmą dieną į trobą įžengus.

— Bet, — stebėjosi Gudmundas, — ar tu ką tik nesakei, kad norėtum pas mus likti?

— Taip, aš tai sakiau.

— Ar tu nebesilgi?

— Ne, tai praėjo, aš pasveikau. Tik lukterėk, tu viską išgirdi.

Gudmundas perėjo per kelią ir ėjo šalia jos. Jis visą laiką šypsojosi. Jam buvo džiugu girdėti ją kalbančią. Bet didelės reikšmės jis neskyrė tam, ką ji pasakojo. Pamažu Helga perėjo į tą pačią savijautą. Jai atrodė, kad viskas lengva ir šviesu. Kelias iš bažnyčios buvo ilgas ir sunkus eiti, bet tą dieną ji nepavargo. Jai atrodė, lyg kažkas ją neštų. Ji tęsė pasakojimą, nes buvo pradėjusi, bet ją heatrodė svarbu visą išsakyti. Ji taip pat galėtų būti patenkinta, jeigu ir tylėdama šalia jo eitu.

— Kai aš labiausiai nelaiminga jaučiausi, paprasčiau motiną Jngeborgą vieną šeštadienį leisti man pareiti į namus ir net liktis visą sekmadienį. Kai tą vakarą perėjau kalvę ir pelkę, tai tvirtai tikėjau, kad

nebegrįšiu į Naerlundą. Bet nemois tėvas ir motina buvo tokie nūdiugę, kad aš gavusi tokios žymios namuos tarnybą, jog aš negalėjau priversti širdį jiems pasakyti, kad nebūsiu pas jus. Kai tik įėjau į mišką, tai visa baimė ir skaumas pranyko. Man atrodė, kad visa tai buvo tik įsivaizdavimas. Tada buvo taip sunku su vaiku. Motina buvo jį paėmusi kaip savąjį. Jis daugiau man nebeprisiklausė. Ir gerai, kad taip įvyko, bet man buvo sunku prie to prisprasti.

— Gal būt, tu pradėjai mūsų ilgėtis? — įsiterpė Gudmundas.

— Ak ne, kai pirmadienį rytą pabudau ir pagalvojau, kad turiu eiti, mane vėl apėmė ilgesys. Gulėjau ir verčiau ir gąsdinau save, nes teisinga buvo tik viena, kad likčiausi tarnyboje. Bet man rodė, lyg turėčiau susirgti arba proto netekti, jeigu atgal grįžčiau. Bet tada staiga prisiminiau, ką buvau vakarą girdėjusi; jei palaima truputėlis pelenų iš savo namų židinio ir jei įberiami jie į svetimų namų židinį, tada nuo ilgesio išsilaisvinama.

— Na, — tai vaistai, kurie lengvai pritaikomi, — tarė Gudmundas.

— Taip, bet gali atsitikti,

kad tik ten jausies kaip namie. Ir jeigu išėjai kur nors kitur, tai ilgiesi jų, kaip anksčiau juose blogai jauteis.

— Ar negalima pelenų vėl pasiimti ir kitur nusinešti?

— Ne, tai galima tik kartą gyvenime padaryti. Po to nebėra grįžimo. Todėl ir pavojingas panašus bandymas.

— Aš šito nebūčiau išdrįšęs, — tarė Gudmundas. Ji suprato, kad jis ją erzina.

— O vis dėl to aš išdrįsau, — atsakė Helga. — Buvo geriau tai, negu liktis nedėkinga motinai Jngeborgai ir tau, kurie man norėjote padėti. Aš paėmiau truputėlį pelenų iš namų ir kai grįžau į Naerlundą, pasinaudojau akimirka, kai nieko troboje nebuvo, ir išbėriau juos į židinį.

— Ir dabar tu manai, kad pelenai tau padėjo?

— Tik lukterėk, tu viską tuojau išgirsi, kaip buvo. Po to aš nuėjau prie savo darbo ir visą dieną negalvojau apie pelenus. Aš vėl taip pat stipriai ilgėjaisi, kaip anksčiau. Viskas vėl buvo nemalonu. Tą dieną buvo daug darbų lauke ir viduje. Ir kai vakare tvarte apsidirbus grįžau į trobą, židinyje jau buvo ugnis užkurta.

— Dabar man iš tikrųjų į-

domu išgirsti, kas atsitiko, — tarė Gudmundas.

— Taip, tik pagalvok. Kai ėjau per kiemą, man pasirodė, lyg ugnies atspindys būtų kažkas pažįstamo. Galvojau, kad atidariusi duris pajusiu nuosavą trobelę, kur tėvas ir motina sėdi prie ugnies. Lyg koks sapnas perbėgo per mane. Kai iš tikrųjų vidun įžengčiau, buvau visai nustebusi, taip jauku ir gražu buvo troboje. Niekada motina Jngeborga ir kiti neatrodė tokie draugiški, kaip šitą vakarą, kai jūs sėdėjote ugnies apšviesti. Tai buvo brangus jausmas grįžti namo. Šito anksčiau nebuvau pergyvenusi. Taip buvau nustebusi, kad vos garsiai nesuškau ir rankomis nesuplojau. Man atrodė, lyg jūs būtumėt pasikeitę. Jūs nebuvote man svetimi, ir aš jums galėjau apie visą kalbėti. Aš džiaugiausi ir vis dar stebėjausi. Ir žiūrėk, tuokart staiga prisiminiau pelenus, kuriuos buvau subėrusi į židinį.

— Taip, tai nepaprasta, — tarė Gudmundas. Jis nė truputėlio netikėjo burtais ir ragavimu, bet jam patiko klausyti Helgos, apie tokius dalykus kalbančios. Dabar vėl pasireiškė patrakusi miško mergiotė, galvojo jis. Ar galima

suprasti, kad ji, tiek daug pergyvenusi, būtų taip vaikiška.

— Taip, žinoma, tai buvo nepaprasta, — tarė Helga. — Ir tai pasikartojė visą žiemą. Kai ugnis židinyje degdavo, tai man būdavo jauku, lyg būčiau namuose. Bet ir su ugnin yra kažkas nepaprasta. Gal būt, ne su kiekviena ugnim, bet su ta, kuri dega židinyje, prie kurio šeimos nariai vakaras po vakaro susirenka. Ji kartais zaidžia ir šoka ir spraga, o kitą kartą dūstanti ir blogos nuotaikos. Rodos, lyg ji galėtų skleisti ir jaukumą ir nesmagumą. Ir man dabar atrodė, lyg iš mano namų būtų atėjusi ugnis ir suteikusi man tą patį jaukumą alsavimą.

— Bet jeigu tu dabar būtum priversta išvykti iš Naerlundo? — paklausė Gudmundas.

— Tada turėčiau visą savo gyvenimą jo ilgėtis, — atsakė ji, ir iš jos balso girdėjosi, kad ji tai visų rimtumu pasakė.

— Taip, žinoma, tavęs aš neišvairysiu, — tarė Gudmundas. Nors jis juokėsi, bet jo balso buvo kažkas šilto.

Po to jie nepradėjo naujo pasikalbėjimo. Tylūs ėjo iki ūkininko sodybos.

(bus daugiau)



Kultūringos žinios

Žmonių prieauglis Prancūzijoje

**Paryžius.** — Prancūzijos užsienių reikalų ministris George Bidault, katalikas, pasiūlė politinius pabėgėlius suprancūzinti arba suvokietinti. Palestinoje jie galėtų būti ir sužydyti, o Britanijoje suauginti. Tai reiškia, kad Maskvai, bolševikams, atėmus pabėgėlius tėvyne, Paryžius siūlo jiems atimti ir tautybę. Tai reiškia taip pat, kad Prancūzija ieško naujų piliečių, kurie padarytų joje tvarką.

Susirado sosto ipėdinis po 700 metų

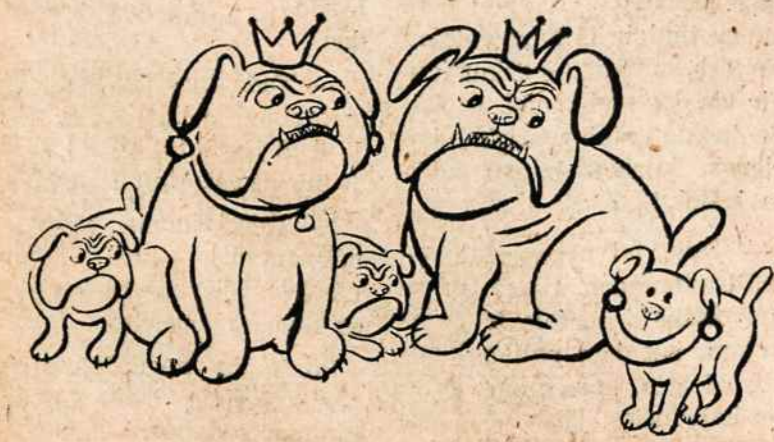
**Vašingtonas.** — Kaip žinia, tautininkų sąskrydis Vašingtone buvo susauktas Mindaugui karaliui pagerbti. Iš to, kad daugiau buvo sąskrydyje gerbiamas Odis nei Mindaugas, daroma išvada, kad slaptaime Statler seime Odis ir buvo išrinktas Mindaugu III. Tik to dar neskelbiama, kol neparvežta iš Romos šv. Lozoriusa karūna.

Pasikeitė rolėmis

**Brooklynas.** — Juozas Tysliava Vienybėje informuoja, kad tautininkų sąskrydžio metu Vašingtono katedroje prel. Cartwright "vietoj pamokslą pasakė politinę kalbą... Ir tai buvo vienintelė politinė kalba sąskrydžio metu". Kiek žinia, prelatas kalbėjo apie Lietuvos krikštą, Mindaugo karūną. Tuo tarpu posėdžių metu gen. Wedemeyeris, kuris turėjęs sakyti kalbą, pasakė pamokslą, kaip lietuviai turi palaikyti ryšius su savo giminėmis anapus geležinės sienos. Ir tai buvo vienintelis viso sąskrydžio metu pamokslas.

Paslapstis paaiškėjo po 40 metų

**Bostonas.** — 1916 metais Bostone leidžiamame sandariečių laikraštyje "Ateitis" (nr. 55) Dr. J. Šliupas buvo paskelbęs paslaptingą žinią. Jis rašė: "R. K. Bažnyčia rengia savo avydę prie to laiko, kuomet Washingtono sėdės Rymo pontifikas." Niekas tada nesuprato, ką tai reiškia. Tik-tai dabar J. J. Kučinskas "Vienybėje" (nr. 26) tą paslapstį atidengė. Jis tvirtina: "Rooseveltas mėgino sutaukinti Kremlių su Vatikanu. Ir jeigu pastarasis atsisakė kalbėtis su Kremliu, tai tik todėl, kad Stalinas norėjo būti pripažintas Romos katalikų popiežium". Matyti, tokį raudonąjį popiežių Šliupas ir turėjo galvoje, tik tada nebuvo patogū skelbti atvirai, kas dabar paskelbta po Šliupo, Roosevelto ir Stalino mirties.



Viename šauniame piknike buvo išrinkta šauni karališkoji šeima.

TRINTIS ŠUTROJE IR POLITI-NEJE BENDRUOMENĖJE

Pasaulyje šiuo metu siutėja trys atominės pabaisos, pakilusios iš Nevados dykumų: karštis, drėgmė ir viesulas. Karštis, susimaišęs su drėgme, sudaro aukšto tirštumo šutrą, kuri paprastai baigiasi tornado arba viesulu. O visa tai atsiranda iš visokios trinties.

Yra žinių, kad Churchillio cigaras susitrynė į Malenkovo taikos pykę. Nuo tos bičiuliškos trinties pakilo toks karštis, kad britų premjeras susirgo, o susidaręs tirštasis dūmų kamuolys užklojo Bermudo salą, kur buvo numatytas diplomatų trynimasis prie bingio. Jei Churchillis ir toliau taip zulinsis apie Malenkovą, tai numatoma dar didesnė šutra su išspaudimu Amerikos skystos drėgmės.

Vokietijoje alkanos darbininkų žarnos emė trintis viena į kitą. Bolševikai nepramatė, kad nuo to pakils viesulas, kuris išsivaidys pro langus visas kompartijos sėdimąsias vietas. Yra žinia, kad rusų komisarai dabar jas rankioje gatvėje, o tuščius darbininkų vidurius tēpa tankų aliejumi ir pažadais, jog bus daugiau duonos, kai bus daugiau užmašū.

Korejoje prasitrynė skylės paliaubų popieriuje ir belaisvių stovyklų tvoroje, pro kurią paspruko daug žmonių. Kad nepabėgtų ir likusieji, skylės bus užklijuotos tepalu, kuris pagal Maskvos receptą jau gaminamas Čekijos ginklų fabriku iš Indijos šventųjų karvių trašos, Šveicarijos sūrio ir Švedijos geležies rūdos.

Viršminėtieji reiškiniai palietė ir mūsų visuomenę, ypač lietuviškąją jos dalį, kuri dar yra lietuviška. Žinia, kad pavergtosios Lietuvos nepavergtieji veiksniai apsitrynė su š-

finiais tariniais. Šutroje visai permirko klausimas, kas gali būti diplomatas. Jis paaiškėtik po karščių, kai bus aišku, kas turi tikrus Kybartų aktus, surašytus šveicarijoje. Tuo remiantis ir bus pasiremta neaiškumams atremti.

Lietuviškoje vidaus visuomenėje tornado išslavė iš salijų pabuvimus. Liko tikta! piknikai, kurie čia vadinami lietuvių dienomis. Washingtono surengta viena tokia diena pasi- baigė nesėkmingai: Nixonas neatvyko, kad netektų vėl glostyti liūto ir jausti oro spaudimą į kinkas ir visą jų aplinką. Dėl to neišrinktas ir karalius tos giminės, kuri tuojau užsadaro zoologijos sode, kai tik prieina prie valdžios.

Philadelphijos šutra sušutino vasarines vizitacijas, numatytas čiabuvių visuomenės garbei. Dabar laukiama įprastų kalėdinių vizitacijų su iš anksto išsiunčiamais vokeliais, nes tada jau nebus karščio ir bus atvirtę visi krikščioniški bedieviai.

Worcesterio apylinkėje tornado sučiulpė gintarinį radiją. Bimbiniukų ekspediciją vėliau rodo ji įpusatą prie pat Stalino mauzoliejaus: Yra ženklų, kad gali neatlaikyti ir kitos Maskvos triūbos, kaip "Laisvė" ir "Vilnis". Tada iš jų liktų tik mizerna drėgmė.

Tokie yra mūsų atominės šutros ženklai. Jie dar nėra baigti aiškinti, dėlto "Oko ko" mokslinis korespondentas išvyko ramiai pasilsėti Bridgeporto pamaryje, kad galėtų imtis darbo, kuris reikalingas, kad būtų reikiamai patenkinti taip reikalingi mūsų bendruomenės bendri reikalai.

Žv. BePastogis



Prof. K. Pakštas vieną kartą kalbėjo... "ateivis lietuvis tiesiai sau tiltą iš lietuvių į amerikona." Taip demaskuotas lietuvis ateivis vietoje tilto pasidirbino sau tumelį.

PRATURTINKIME SAVO ŽODYNĄ

Svetima įtaka labai skurdina lietuvių kalbą. Kai kuriuos žodžius, be to, visai išstumia iš šnekamosios kalbos. Jie nepamirštami. Antai, jau visiška pamiršta tikroji prasmė tokių žodžių, kuriuos seniau žmonės net ir pavardėms naudojo. Čia kai kuriuos surašome maloniam kalbos mylėtojų dėmesiui. Prašome prisiminti, kad: baronas — (dažna pavardė) reikiška bajoro titulą; barzdukas — mažas barzdotas žmogus, nykštukas (būna ir išimčių);

bimba — nerangus žmogus, nenauddelis; dilba — paniūrakis, niūronas, (paniūrėlis); gurnius — girnalkalis (galis kalti ir ne akmenis); juška — užvožas, kaštis (tinka užkšti ir visuomeninio judėjimo skylėms); kisielius — avizinių miltų valgis (galima pritaikyti medicinoje kaip vaistą); katilius — katilų dirbėjas arba taisytojas (gali taisyti ir prakurčiusius partinius puodus); pakalniškis — pakalnės gyventojas (žmogus, kuris pastoviai laikosi prie pakalnio); rūkas — migla, ūkas (paprastai pilksvos spalvos, bet dėl orinių atmainų galis ją ir keiststi); skardžius — status upės krantas (tautosakoje virtęs keiksmu: kad su skardžiais nugarumtum); sruoga — pluoštas, siūlų vynė (tolka); vėbra — išsižiojėlis, žioplys, vėpla (yra irgi išimčių); zaurius — plepys, tauškalas (jei diplomatas, tai pasako, kas



Vilniaus radijas paskelbė, kad Lietuvos kolechozuose jau įvesta elektros šviesa.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Ar gali paukščiai skristi be plunksnų? Klausia "Keleivio" skaitytojas.

— Gali. Paskaityk tą laikraštį atidžiau ir rasi parašytą: "Per langą pamačiau keistus paukščius skrendant su vėju. Jie ėjo kaip kulipkos iš šiaurės į pietus. Vėliau paaiškėjo, kad jie buvo be plunksnų" (Nr. 25).

Ar gali varlė išsipūsti iki jaučio? Klausia "Laisvės" skaitytojas.

— Gali. Paimk į rankas gerai informuotą ir stambų "New York Times", kurį vos atkeli, ir kelis paspūrusius "Laisvės" lapelius. Pirmajame rasi parašytą, kad Rosenbergo laidotuvėse dalyvavo 10.000 žmonių, antrajame — 50.000; pirmasis rašo, kad buvo tik pora šimtų automobilių, antrasis — 2000 (Nr. 122). Dar kiek palauk, ir paskaitysi, kad buvo nuteisti mirti ne 2 šnipai, o 200.

Ar galima ginčytis su tarnu? Klausia "Dirvos" skaitytojas.

— Negalima. Tamstos skaitomas poniškas laikraštis pats rašo: "Jei jau ginčytis, tai gal

BOSAS

Bosų būna visokiausių: Ir bačkinių apvaliausių, Ir galvinių stačiausių.

Bet kiekvieną tikrą bosą, Nuo didybės visai luošą, Giria žmonės išsijuose.

Jei prieš jį nesivoliosė, Nekuzdėsi jam į ausį: "O boseli, tu mieliausias".

Tai žinok tačą, vaikinė, Liks tau tik tuščia statinė, Ir liežuvali dar sutingė.

Bosas stosis tada piestu:

"Tokį vykite iš miesto. Aš gerai aną pažįstu — Vaikšto jis kėliu nečystu".

Nesakyk jam, vaike, nieko! Tu prieš bosą esi sliekas, Alų gerti tau belieka.

A. Puša

Katram nemaloniau.

Po daugel metų susitinka vienoje vaišėse draugai. "Sak, o kas ten kampe stovi per apuokas?" klausia vienas seniai matytą draugą. "Tai mano žmona", atsako paklaustasis. Pirmasis sumišo, atspirašinėjo, kad jam dabar esą labai nemalonu... "Tu tik pažūrėjai, ir jau nemalonu, tai kas kalbėti apie manė", iš širdies ramino vyras.

Pataikė

"Kaip reikia padaryti, kad kaldamas vinį plaktuku nepataikytum į pirštą?" "Reikia plaktuką paimti abiem rankom."

neriekia, pavyzdžiui, kad popiežius neturi patrankų).

Medžiaga imta iš "Lietuvių kalbos vadovo", kurį redagavo Pr. Skardžius ir St. Barzdukas. Vardininkas

LAIŠKAI

Gerbiameji, laiškų daugiau nerašau ir nerašysiu. Bijau, kad vėl laikraščiuose neatspausdintų. Vieną jau atspausdino. Atsitiko taip.

Parašiau draugui laišką. Priėmė. Draugas buvo geras. "Mešką" esam kartu gėrę. Žinot, lengviau pasidarydavo. Prisimindavo campė, turkiškos cigaretės, žibalu atsiduodanti "skaidrioji", septynių dienų, weekendas. Aš su juo draugaučiau, nes buvo geras draugas. Jis man, aš jam fundydavau. Prisipažinsiu — aš daugiau ir dažniau, nes jis jau draugai priklausė. (Draugijai, kurią visi žino — rašytojui).

Kažkaip užėjo noras pasidaryti rašytoju ir man. Nei iš šio nei iš to. Užėjo ir baigta. Ir ko nedariau! Dėgnio mostim tepašius, kas rytas po šaltu dušu maudžiausi. Nieks negelbėjo. Dar pasiūčiau — kalendamas iš šalčio dantimis — visokias fantazijas kūrė, gali sakyti, siuzetus romanams, dramoms. Kartą net žmona pastebėjo mano vidinį ir išorinį pasikeitimą ir sako:

— Kas su tavim pasidarė Anksčiau per mėnesį vos kojų nuvarydavau plautis, o dabar kasdien po šaltu dušu lendi? Saugokis, dar plaučių uždegimą gausi!

— Nieko, — atsakiau, — grūdinuosi, kritikai ne tokiau dušu praus!

— Kokie? — Ir pavardes pasirašę ir prisidangstę spaudos banditai!

Nežinau ar suprato, bet tai ir nesvarbu. Žodžiu, nusprendžiau tai ir pasidarysiu rašytoju. Gimnazijoj už rašinius 3 su dviem minusais gaudavau. Be to, bendraklasių buvau išrinktas literatūrinio būrelio pimininku, nes su kreida ant tvorų priešvalstybinius šūkius rašiau: "Valio kariuomenės su tarnaitėm susiartinimo šventė!" arba "Ginklų Fondas — uždarbis škodos fabrikams!".

Pasigalvojau, kad rašyt mokė visus ir dėlto visi dabar rašo. Kuo aš prastesnis. Sakykim, Gliuda" net rašytojų draugijai nepriklausė, o 1000 doleriukų gavo. Išrašė, parašė — dar 1000 pridėjo. Tad ir aš, gali sakyti, susigundžiau dėl 1000. Negi gaila čiurlioniečių pinigų? Galvoju, vistiek uždirbu. Tegul Stoska lietuviškos vardan tik \$500 paėmė, tai vistiek jiems keletas tukstančių liko. Tegul man teks. Aš brooklinietis, o ne koks detroitieškas. Komisija — pažįstami brookliniečiai. Sėdau ir parašiau: "Zaisminis likimas molio namuose". Kaip matot, pavadinimas stiprus, intriguojantis.

Gyvenant Amerikoj — reklamos reikia. Patys žinot. Negi kas gertų Coca Cola, jei ant kiekvieno kampo nebūtų parašyta. Sakau, tegul laikraščiai parašo, tegul kaimynai, giminės amerikona, pažįstami pa-

skaitys, o gi aš kultūrinis dirvonus knisu, po Pensilvanijos kalnais lietuvių rasiu, kūrėnu lietuvišką ugnį per spausdintą žodį, tegul jaunimas nie komikus skaito, o geras knygas — apie stabmeldystę, per purvą brendančius kaimiečius į atlaidus, apie revoliuciją ir pakartus baltgvardiečius ir šlaunis.

Todėl ir parašiau savo draugui. Mielas prieteliau, pradėjau. Išaiškinau reklamos reikala, spaudos galybę. Rašiau: užtenka pavardė laikraštyje paminėti, tuoj su tavim kitaip skaitosi. Prašo į Voicą užėti, keletą užuojautos žodelių pasakyti kenčiantiems broliams, kur nors ant "stage" pasodina, per radiją tarp reklamų apie tave perskaito. Žodžiu, pradėdi jaustis esąs visuomenės plevėsa. Išaiškinau, kaip mokėjau, ir pabaigiau sekančiais žodžiais: "Spausdamas stipriai dešinę, bučiuoju į usą." Atsilyginsiu Nepriklausomaj ir konkrečiai. Visada Tavo — Vabolė."

Užsiprenumeravau visus lietuško - amerikankus laikraščius. Laukiu. Skaitau nuo pradžios iki galo. Net skelbimų neišleidžiu, bet apie mane nieko. Galvoju, geras draugas rašo, kuria, kad galimai geresnę reklamą padarytų.

Trečią savaitę skaitau: Rašėja Vabolė nori 1000 dolerių! Ir prasidėjo nuo pat gimimo dienos! Mažas būdamas iš lovos iškrito. Desinės kojos didžiojo piršto nagas riestas. Lageryje ne jaučio, o karvės mėšą pardavinėjo. Su žmona nesibara. Universiteto nelankė, o tik šalia praėdavo, nes Zaliam Kalne gyveno ir t.t. ir t.t. Žodžiu, viską parašė. Net intymiausias dalykus: kad uošvės akis stiklinė. Visuomenės žiniaini atspausdintu laišką su visom gramatikos, stiliaus klaidom. Priedo kažkokių gyvulių išvadino. Visuomenei siūlo mane negyvenamon salon pasiūsti ir su beždžionėm draugaut liepia.

Kilo triukšmas. Žmona ir ypač uošvė užsiuto. Visuomenė pasidalino į grupes: vieni už, kiti prieš. Rašytojų Draugija mėgino kištis. Be pasekmių. Sužinojo visi, kaip aš norėjau pasiekti garbės, suprato kaip tai daroma. Aš gi, tik atsidusau ir pasakiau seną prancūzišką posakį: Sic transit gloria mundi!

Siūlyčiau TT Domininkonams pradėt spausdinti savaitinį žurnaliuką kišeninio formato: "Privatus laiškas visuomenės žiniaini". Domininkonams siūlau todėl, kad jie dar nieko nespausdina. Bus geras biznis! Juk dabar mada pasidarė — privatus laiškas spausdinti laikraščiuose.

Nepykėt, gerbiameji, jei nerašysiu.

VIENYBĖS PARKE, PRIE BEDFORRD AVE. KAMPO

rengiamas didžiulis

LAISVAI MANANČIŲ PIKNINKAS

PROGRAMOJE:

- Jurgio Vašingtono įrašymas į laisvamanių sąjungą
- Juozo po Stalina rinkimas popiežium
- Šliupiški pasikiojimai ir kiti margunynai

Po programos bus žaidimai ir išlaimejimai. Žaidžiama bus tautiški šokiai: "lapių gaudymas klerikaliskom kilpom" ir "klerikalų stumimas į užpečkį". Išlaimetojui skiriama dovana už kontestą: "ar Dievas turi vieną ar tris galvas". Dovaną paskyrė "Keleivio" sapnininkas.

Visą laiką gros TRIO ORKESTRAS, sudarytas iš tautininkų, sandariečių ir socialistų laisvamanių. Bus išpildomi kūriniai, parašyti J. Krasinsko ir J. J. Kučinsko iš Chicago, diriguojant J. Tysliavai iš laisvos tribūnos.

Po pikniko bus IŠVAZIAVIMAS į Babiloniją, Kiniją ir Egiptą, kur bus parodyti laisvamanių kovos ženklai, kai rūmėsi su katalikų kunigais dar prieš Kristų. Pelnas skiriamas laisvamanių apogeju kapinėms. Daugiau informacijų rasite "Vienybėje."

# Rašomosios mašinėlės amžius

## Taip keliauja royalinė lietuviškoji mašinėlė

Gatvės ir keliai pilni automobilių. Kiekvienoje troboje stovi šaldytuvai. Ir tai visiškai nestebina. Jei iš už Atlanto nuotolio tai atrodytų liuksusas, tai čia tik kasdienio būtinumo daiktas. Panašiai ir rašomoji mašinėlė.

Jei anksčiau kas turėdavo rašomąją mašinėlę, tai atrodė jis naudojasi didžiausia prabanga. Daugumas rašytojų ir žurnalistų pas mus savo rašymą piskindavo tik ranka. Nesvarbu, kad redaktorai ir rinkėjai raukydavosi, nevisus rankraščius pakankamai pajėgdami įskaityti.

Ne dėl savo nežemos kainos, bet dėl nepopuliarumo rašomoji mašinėlė nebuvo anksčiau pas mus paplitusi taip, kaip ji plinta šitame krašte. Tiesa, Lietuvoje dar reikėjo ją policijoje registruoti, pristatant jos numerį ir šrifto pavyzdį. Sovietų Sąjungoje dar ir šiandien nevisi rašytojai ne tik išgali, bet ir turi teisę rašomąją mašinėlę laikyti, o čia Amerikoje užtenka tik noro mašinėlę įsigyti ir išmokyti rašyti.

### Lietuviškos mašinėlės Amerikoje

Šalia senojo tipo mašinelių, kurios visokiais prilipdytais ženklais savo pareigas atlikdavo lietuvių įstaigų, organizacijų ir pavienių asmenų — veikių raštinėse, dabar jau tenka matyti raštų su tikrais lietuviškosios mašinėlės ženklais. Tai pastebimą ypač nuo to laiko, kai čia atsikėlė didžioji lietuvių banga iš Vokietijos, o su jais kartu ir žmonės, kurie specialiai susidomėjo lietuvišku raidynu.

Spaudos skiltyse, šalia gausių skelbimų, jau beveik akis priprato prie J. L. Giedraitio ir J. Karvelio pranešimų. Pirmasis Hartforde, Connecticute, o antrasis Chicagoje, Ill. Abu du turi nuopelnų lietuviško raidyno propagavime, bet pirmasis čia buvo Giedraitis.

### Lietuvius raš. mašinelių prekyboje

Dipl. teisininkas J. L. Giedraitis

raitis tik savo energijos dėka pasiekė tai, kad jis šiandien yra vienintelis didžiausias pasaulyje rašomųjų mašinelių firmos atstovas. Savo fabrikus turinti Hartforde, New Yorke, Kanadoje, Brazilijoje ir Vokietijoje, ROYAL lietuvių užsaky mu gamina serijas rašomųjų mašinelių lietuvišku šrifto. Giedraitis tai kaštavo 11 mėnesių susirašinėjimo, bet šiandien tik per jį tų mašinelių ir galima gauti.

Jo siūstos mašinėlės jau pasiekė lietuvius, gyvenančius tolimiausiuose kampeliuose: ne tik Montaną, Nebraską, Chicago, Baltimorę, Michigan šiaurę, bet ir Kanadą, Vokietiją, netgi Australiją. O ir didelė dalis lietuviškoje spaudoje tilpstančių straipsnių, be abejojimo, yra rašomi ROYAL mašinėlėmis, nes jomis jau apsirūpino nemažai bendradarbių.

### Royalinė lietuviškoji

Nors J. L. Giedraitis, kaip tos firmos atstovas, gali parūpinti per 50 įvairių rūšių alfabetų, tarptautinių ir beveik visų kalbų ir profesijų, be jo specialybės — lietuviškoji. Šrifto



Winnie, 5 mėnesių lengvra. New Yorke studijuoja kino teatro meną. Valdins filme boksininko vaidmenį ir laimės.

sustatytas bendradarbiaujant inž. Vėbrai ir A. Bendoriui, ir, kaip praktika parodė, patenkina visus reikalavimus. Čia visi lietuviški ženklai yra iškelti į dešinę ir dēlo nemašo tų, kuriose jau šio krašto mokyklose yra įpratę rašyti akląja sistema. Tuo pačiu šrifto galima laisvai rašyti angliškai ir vokiškai. Gera tai, kad šrifto nepilipintas, bet originaliai pagamintas fabrike.

Galima užsakyti ir Lietuvoje vartotas ROYAL mašinėlės raidynas, bet jis netinka rašyti akląja sistema angliškai. Savo atstovybėje, 1632 Broad St., Hartford, Conn., J. L. Giedraitis platina dviejų rūšių modelius: Quietė de Luxe ir Arrow. Abidvi portatyvinės ir pagamintos iš specialiai parinkto plieno. Graži elegantiška dėžutė su nuolaidžiais kampais ir nikeliniais apvedžiojimais daro mašinėlę miela nešiotis taip, kaip ir rašyti. Lietuvišką raidyną turi pirmoji — Quietė de Luxe.

Nuo šių metų gegužės mėn. J. L. Giedraitis jau platina ir patį naujaują modelį. Pats raidynas turi 88 ženklus, kai tuo tarpu ankstesnis turėjo 84. Šalia visos eilės kitų patobulinimų, prie naujosios dar pridėdama ir knygutę, kurioje yra pirmosios pamokos rašyti pradantiems.

### Nuo fabriko iki rašančiojo

Mašinėlė įsigyti J. L. Giedraitis duoda lengvatų, o paskutiniai metai, firmai jas parbranginus penkiais doleriais, jis yra linkęs ir pats iš savo uždarbio apmokėti Connecticut valstybės taksus ir persiuntimo išlaidas.

Klausiant informacijų ar užsisakant mašinėlę, savo pirkėjas J. L. Giedraitis paprastai prašo nurodyti tikslų ir pilną adresą, taipgi pažymint ir artimiausią geležinkelio stotį, nes

### WORCESTER, MASS.

Metinis piknikas. Šv. Kazimiero parapijos metinis didingas piknikas įvyksta liepos 12 d. Maironio parke.

Klebonas A. Petraitis, kunigai Tamulevičius, Volungis bei visos katalikiškos parap. organizacijos išsiūsiuosius darbuojasi ir nuosirdžiai kviečia visus atsilankyti. Uoliosios šeiminių kės gardžiai svečius pavaišins įvairiausias gardumynais. Maironio parkas yra prie pat Quinsigamond ežero, kurio vandenyje galėsite atsisąivinti pasipūskydami. Pikniko vietovė labai graži ir gana lengva ją surasti ir iš toliaus atvykusiems. Todėl liepos 12 d. visi ir iš visur šv. Kazimiero parapijos piknikan į Maironio parką.

### Seserų lituanistiniai kursai

PUTNAM, CONN. — Lietuvaicijų Seserų Institutas surengė vasarinius lituanistikos kursus seserų mokytojų naujai, liepos 5-15 d., Putnam, Conn., N. Pr. Šv. Mergelės Marijos Kongregacijos vadovybei kviečiant. Kursuose dalyvauja lietuviškų mokyklai seserų vizitatorės ir visų lietuviškų kongregacijų atstovės.

Pagal Insituto potvarkį, šiemet kursų metu siekiama sudaryti lituanistinę programą pradžios mokyklos žemesniems skyriams, parinkti studijoms priemonių ir iškelti tautinį meną.

Paskaitoms, demonstracijoms ir pasitarimams su dalyvaujančiomis seserimis vienuolaujį Putnam yra pakviesta lietuvių kultūrininkų ir įvai-

### Zemaitis

IESKO Juozas Balanavičius, sūnus Vinco, savo tetos Onos Baltrušaitienės (Balanavičiūtės) iš Marijampolės. Jei kas žinotų kokių žinių, prašoma pranešti: Joseph Balanavitch, c/o Hiram Zoly, Whately, Mass.

ji tiesiai iš fabriko siunčiama, tenai ją atitinkamai įpakavus, paštu ar geležinkelio ekspresu.

Populiariausias atsiskaitymo būdas yra išperkamoji siunta, kai pinigus įmokama mašinėlė pristačiusiam pašto ar geležinkelio tarnautojui. Bet, atskirai su atstovu susitarus, pirkėjas gali pasirinkti jam patogiausį mokėjimą. Gera dar ir tai, jog kiekvienai mašinėlėi firma duoda ir garantiją, kurios laikotarpyje ROYAL atstovybė, kuri yra per 250 visose JAV, nemokamai sutaiso, jei kokių gedimų pasitaikytų, ir suteikia informacijas.

### Virš amžiaus ir profesijos

Kiekvieno amžiaus ir profesijos žmonės, nebūtinai tik rašytojai ar žurnalistai, dabar naudojami rašomąją mašinėlę. Ypač jaunimo tarpe pastebimas šios moderniosios rašymo priemonės traukimas. Amerikiečių tarpe jau yra įsiplietęs paprotys rašomasias mašinėles teikti kaip dovanas jaunimui mokslo metų pradžios ar pabaigoje. Todėl tuo metu kaip tik daugiausia ir nuperkama. Gal ir lietuviuose toks paprotys prigys, juo labiau, kad jos kainą nėra aukšta: pakanka vidutiniškos 10 dienų darbininko algos, kai tuo tarpu Lietuvoje už ją reikėdavo mokėti 45 mokytojo dienu algą. Mašinėlės oficialioji kaina už Arrow yra 87.50 plus taksai, už Quietė de Luxe — 97,50 plus taksai. Už lietuviškąjį raidyną dar papildomai 7.50 dol. Pats naujusias 88 ž. modelis dar keletu dol. brangesnis. Yra ir kt. firmų, pigesnėmis kainomis, bet atitinkamai menkesnės kokybės.

Lietuvio šeimoje, atrodo, vienas tinkamiausių modelių ir būtų ROYAL su lietuvišku raidynu, kur ženklai išdėstyti taip, jog juo puikiai gal naudotis ne tik vaikai valdinėse mokyklose, bet ir tėvai namuose. Šitai aiškiai rodo pavyzdžiai iš Hartfordo parapijinės aukštesniosios mokyklos (12 klasių Highschool), kur sesutė, dėstanti mašinarai, ne tik leidžia naudotis šiomis 88 ženklų mašinėlėmis, bet ir pagėdauja, kad jaunoji karta iš karto mokyktųsi ta pačia mašinėlėmis rašyti aklai abiem sistemom. O tai yra svarbu lygiai taip, kaip ir pačios mašinėlės buvimas šiais moderniais technikos laikais.

### Ar žinai, kad

• Pelningiausia dabar profesija yra "talkos apaštalu". Joje Trygve Lie teišbuvo tik 7 metus kaip Jungtinių Tautų gen. sekretorius, tesuorganizavo tik du karu, bet uždirbo 385,000 dol. algos. Kad nebūtų skausminga nuo profesijos pasitraukti, JT dar pridėjo 20,000 atsisveikinant; o kad nereiktų pasitraukus dirbti ne savo profesijoje, visam amžinui paskyrė pensijėlę metams



SIEMS PAKRANČIU APSAUGOS ledlaužio Noriwhind igulos vyrams atpuola per vasaros kaitras atsivėsiniimo problemas. "Karščius" pralaidžia Beringos jūroje bekovodami su ledais.

### KUN. M. KEMEZIS ELIZABETHE

Birželio 28 d. Elizabete Šv. Petro ir Povilo parapijoje įvyko paminėtini įvykiai. Per sumą pasirodė naujasis klebonas kun. Mykolas Kemėzis, kuris ligi šiol klebonavo lietuvių parapijoje Bayonnėje. Naujasis klebonas elizabethiečiams yra gerai pažįstamas, nes pirmomis savo kunigystės dienomis vikaravo Elizabete, ir jo atmintis dar tebebuvo gyva.

Kun. Kemėzis buvo sutiktas ir pasveikintas parapijinės mokyklos vaikučių su mokytojomis seselėmis ir bažnytinio choro, kuriam vadovauja muzikas ir kompozitorius J. Zilevičius. Klebonas savo pamokslė pareiškė: "Nelaukite iš manęs stebuklo, tačiau prašau jūsų pasitikėjimo ir maldų." Elizabete žmonės džiaugiasi su laukę kun. Kemėžio, nes pažįsta jo didelę veiklą ir nuopelnus, atliktus Bayonnėje, tačiau kartu ir liūdi netekę kun. dr. J. Starkaus, kuris ilgą laiką čia vikaraudamas, o paskutiniu metu eidamas laikinai klebono pareigas, paliko neišdildomas savo populiarumo žymes. Uolus kunigas, veiklus visuomenininkas, gabus organizatorius. Jo garbei birželio 24 d. paskubomis buvo suruošta vardinii ir atsivėsikinimo puota, į kurią susirinko daugybė parapijiečių. Didesnę dalyvių

dalį sudarė organizacijų nariai, kuriems kun. Starkus vadovavo religinėje ir karitatyvinėje veikloje.

Abiem naujesiems klebonams elizabethiečiai linki geriausio pasisekimo ir gausios Dievo palaimos, kad jų vadovaujamos parapijos, Elizabete ir Bayonnėje, ne tik išsilaukėtų gerai, bet dar labiau klestėtų ir išaugtų į stiprias katalikybės ir lietuviybės tvirtoves.

J. Rugešis

### Įvairyneybės

#### Artilerija prieš kalnus

Sunkieji karo ginklai vartojami kare, kad galėtų pasiekti priešą užnugarį ir suirušinti įsitvirtinimus. Amerikoje sunkioji artilerija pritaikyta gintis nuo kalnų lavinos. Colorado autostradų departamentas prieš kalnus išstatė artileriją. Nesenai ją pakeitė iš 75 mm į 105 mm haubicas. Jos, reikalaujant, turi šaudyti į 11,922 pėdų aukštyje esančią laviną, kai ji rengiasi pajudėti ir užlieti kelius.

Arabijos dykumose liepos mėn. 87 Fahrenheito laipsniai. Šausio mėn. krinta iki 75. New Yorke jau perkopė šį liepos mėn. per 90.

• Pirmu kartu Copyright įstatymas Amerikoje išleistas 1790. Pirmas patentas buvo suteiktas 1888 plunksnakočiui "Ball Point".

#### PARDUODAMI NAMAI

Ridgewode — 4,  
East New Yorke — 3,  
Woodhavene — 5,  
Richmond Hill — 6,  
Ozone Park — 3,  
Jamaica — 3,  
Sekantys namai yra pradedant vienai, baigiant devyniomis šeimoms; kalkurios iš jų yra su krautuvėms bei bizniais. Platesnes informacijas gauti pas:  
**J. VASTŪNAS**  
108-07 Liberty Ave.  
Richmond Hill 19, N. Y.  
Tel. Virginia 8-2239

### Lietuvių Radio Draugijos Programos

J. P. GINKUS, Direktorius  
Treciadieniais 9:30 val. vak.—WVRL 1600 kc—5000 w.  
GYVUOJAMA PER 23 METUS  
Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika.  
495 GRAND ST., Tel. EV. 4-9293 BROOKLYN 11, N. Y.  
J. P. GINKUS AD JEZAVITAS ED JEZAVITAS J. VALAKAS  
Direktorius Muzikos Dir. Pranešimų Dir.

### Norite geros—meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKU, ĮVAIRIŲ PROGU (vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobūvių ir pan.) NUOTRAUKŲ; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

### VYT. MAŽELIS

gyv. 422 Menahan Str., Ridgewood, Brooklyn, N. Y.  
Skambinti tel. HYacint 7-4677

Jau 12 metų, kai vis klauso "Lietuvius" "Atsiminimų" RADIO VALANDŲ, klausys ir toliau. ŠEŠTADIENIAIS iš New Yorke stoties WVEB 1330k-107.5m DIREKTORIUS **Jokūbas J. STUKAS** asistuoja ALF. PEIRUŠI 1264 WHITE ST. HILLSIDE, N. 7 Tel. WAverly 6-3325.

"Pirmiausia uželk pas Adomą" Būsi greitai ir mandagiai aptarnautas.  
VISAIS SAVO DRAUDIMO IR REAL ESTATE REIKALAIS  
**Adam Realty Co.**  
1140 EAST JERSEY ST.  
ELIZ., N. J.  
Adam Stankūnas EL. 4-1570

**Lithuanian Furniture Co. MOVERS**  
SO 8-4618  
INSURED and BONDED  
Local and Long Distance Movers  
326-328 W. Broadway  
SO. BOSTON, MASS.

# Kai temperatūra sukas apie 100

• Tūkstančiai prie ežero kranto. Šatrijiečių pirmoji šventė. Literatūros vakaras po atviru dangum. Kentucky meška lietuviškoje gegužinėje grumiasi su ristininku J. Vinča. Rungtynes stebėjo 2000 žiūrovų. Nelauktas meškos kerštas.

Temperatūra Chicagoje jau keliolika dienų, kaip sukiojasi apie šimtą. Tvanku ir karšta miesto gatvėse, namuose ir j-monėse. Kam atostogos, tie išduktėję iš miesto. Kiti tuojau iš darbo ar savaitgalio praleisti skuba daugiausia prie Michigano ežero, kuris tęsiasi visu rytiniu Chicago pakraščiu. Pa-ežeryje įrengta daug ištaigingų viešbučių ir nemaža paplūdimių. Ten mėlyna nuo vandens, geltona nuo smėlio ir žalia nuo žolės ir medžių. Jei Chicago miesto rečiau žalumus užtikti, tai jos netruksta prie ežero, kur tęsiasi dauguma parkų. Taip pat prie ežero sustojo universitetai ir muziejai.

**Kokie skaičiai žmonių**  
j paplūdimius susirenka, matyti iš šios žinios: prieš kelias dienas vien tik North Ave. paplūdimyje per vieną dieną užregistruota 65,000 žmonių, kitame gi 50,000. O tokių vietų esama ne viena ir ne dvi.

Birželio 28 d., karščiui mieste siautėjant ir dešimtimis tūkstančių žmonių bekavirant paežeryje, j ramų ir žalią Chicago pašonėje esantį TT. Marijonų ūkį buvo suvažiavęs gražus būrys šatrijiečių ir jų bičiulių pirmosios JAV savo šventės atžestė.

Studentų Ateitininkų Mėno Draugija "Šatrija" įsteigta Kaune prieš 27 m. Šios draugijos eilėse daugiausia susibūrė literatai ir asmenys, besidomj kitais menais. Taip, ugdydama ir puoselėdama kūrybinę mintį, ilgainiai "Šatrija" išugdė gan gražų būrį mokslininku, rašytojų ir kitos srities menininku. Okupacijos ir karo audra išblaškė šatrijiečių šeimą. Apie 50 jų yra laisvajam vakarų pasaulyje, iš kurių dauguma Chicagoje. Buv. vienu laiku "Šatrijos" pirm. C. Grincevičiaus iniciatyva Chicago pašonėje ir įvyko šatrijiečių šventė.

Išklausus kalbų, sveikinimų ir pranešimų, paaiškėjo šios šventės tikslas, būtent: atgavinti ir tęsti "Šatrijos" veiklą ir tradicijas, puoselėtas tėvynėje, prisiminti mirusius ir žuvusius draugijos narius ir šatrijiečių šeimą papildyti jaunaisiais. Iš šios šventės išskirtini trys pagrindiniai momentai: kun. V. Bagdonavičiaus atliktos sv. Mišios už mirusius ir žuvusius draugijos narius, iškilmingas posėdis ir literatūros popietė.

**Iškilmingo posėdžio metu** kalbėjo C. Grincevičius ir V. Žvirzdys. Pirmasis, prisimines "Šatrijos" veiklą tėvynėje, suminėjo visą eilę skelbtinų ir spaudoje neskelbtinų pavardžių tu šatrijiečių, kurie mirė ar žuvo paskutinių metų rezistencijos kovoje. Antrasis švieskio tai, kokių uždavinių nūdienos sąlygose turėtų imtis "Šatrija", kad mūsų jaunimas nenu-toltų nuo lietuviškos kultūros tradicijų.

Iš anksto atsiklausus visu draugijos narių ir gavus jų sutikimą buvo

**priimti šie nauji nariai:**

kun. dr. A. Baltinis, kun. Alf. Grauslys, T. Žiuraitis, O.P., V. Baleišytė, Ald. Baužinskaitė, D. Brazytė, dr. D. Narutavičiūtė, Ald. Prapuolenytė, Vt. Butėnas, St. Džiugas, Adolf. Markelis, J. Prakapas, Al. Šatas ir Pranas Zariška.

Literatūrinės popietės, įvykusios gražiam sode po mėlynu dangumi, metu savo kūrybos parškaitė: Danutė Lipčiūtė, Gražina Tulauskaitė, Stasys Džiugas ir Adolfas Markelis. Šventė praėjo gan pakliojie nuotaikoje. Visur buvo jaučiama entuziastiškas jaunatvės pulsas.

(Reportažas iš Chicago)

## Meška lietuviškoje gegužinėje

Visokių išdaigų išgalvoja Lietuvių Auditorijos Chicagoje šeimnininkai (St. Juodvalkis, J. Maliorius ir B. Pakštas). Pernai jie pirmieji savo gegužinėje išspogdino atominę bombą. Šiomet, Kentucky valstybėje susiradę mešką, ją atsivežė savo gegužinėn ir leido kam išbandyti jėgas su tuo žvėriu. Na, ir pabandė lietuvis stipruolis Juozas Vinča.

**Kelius kartus meškos permes-tas ant žemės ir jos užgultas, visgi rungtynių pabaigoje J. Vinča sugebėjo mešką patiesti ant menčių ir tapo laimėtoju.**

Tuojau po rungtynių j meš-

kos nosį buvo įverta grandis ir vadama iš arenas. Tuo metu meška, pamačiusi čia pat stovintį J. Vinčą, pagavo jį už kojos ir patiesė ant žemės. Beje, šis laimėjimas meškai nebebuvo užskaitytas, nes buvo pasibaigęs rungtynių laikas.

J. Vinča, paklaustas, ką galys pasakyti apie savo priešą, pareiškė, kad tai girdi, labai protinga meška, nes jo beveik neapdraskiusi. Šių rungtynių pažiūrėti buvo suvažiavę iki 2000 žmonių.

Vietos stoka nebeleidžia pasidalyti įspūdziais, patirtais Chicago šunų kapinėse, kurias jūsų korespondentas neseniai aplankė. Gal tam rasis vietos kitame reportaže.

VLADAS RAMOJUS



NATIONAL FOREST prie Los Angeles kilęs gaisras sunaikino 14000 akrų miško ir 20 pastatų. Gaisrą gesina virš 1000 savanorių

## PO DARBŲ ČIURLIONIEČIAI PRADEDA ATOSTOGAS

Čiurlioniečius esame įprate daugiausia matyti tik scenoje, kur jie dainuoja, kankliuoja, šoka. Rečiau jų giesmes tegirdime bažnyčiose. Tai oficialioji, šventinė jų reikiamoji pusė. Tačiau jie gyvena ir savu organizaciniu gyvenimu. Jie sudaro lyg ir savą uždara šeimą su jai būdinga dvasia ir tradicijomis. Gražus bei prasmingas ir šis neoficialus jų šeimos gyvenimas. Vieną jo momentą sudaro kasmetinės tradicinės sezono pabaigtuvės.

Šiomet jos įvyko birželio 28 d. lietuvių salėj. Visų giedama "Lietuva brangi", mirusiųjų, žuvusiųjų ir ištremtųjų narių prisiminimas ir vėl visų giedama "Marija, Marija", gyvųjų įvairūs pakėlimai, apdovanojimai ir atžymėjimai už išbūtą ansamblyje laiką, už repetičių lankymą ir t.t. — visa tai sudaro tą atmosferą, kuri čiurlioniečius jungia tarp savęs. Ši atmosfera taip pat pagausa širdis ir tų, kurie j jų iškilmes atsilanko — draugu bei bičiuliu, tėvu bei artimųju, visos lietuvių visuomenės.

Metinį apžvalginį pranešimą padarė ansamblio valdybos pirm. Edv. Karnėnas: tiek dažnas rodydamasis įvairiomis progomis "namie", Clevelande, tiek išvykos į Pittsburgą, Hartfordą, Washingtoną pareikalavo daug darbo ir pastangų; dainuojam ir giedam visiems, kur tik plaka lietuviška širdis, ansamblis išleidžia ir 16

## GRAŽI VASARA KENNEBUNK PORTE

Prasidėjus vasaros sezonui, atgijo Kennebunk Port, Maine, gyvenimas, kur kasmet iš visos Amerikos suvažiuoja daug vasarotojų. Kai įsikūrė pranciškoniai, čia ir lietuvių nemažai pradėjo telktis poilsui. Šiomet pranciškonų vasarvietė vos begali sutalplinti atvykstančius svečius. Vienų vaikų stovykloje yra per 90.

Liepos 5 d. svečiai turėjo progos pamatyti retą iškilmę— pranciškono klieriko Liudviko Vėželio amžinųjų vienuoliškų įžadų apeigas. Šis jaunuolis, gimęs, augęs ir gimnazijos moksle dės Amerikoje, prieš keletą metų atvyko pas lietuvius pranciškonus, norėdamas tapti kunigu ir dirbuotis tarp savo tautiečių. Atlikęs noviciatą ir tris bandymo metus, jis galutinai įsipareigojo Dievui pasilikti pranciškonų Ordine. J iškilmes buvo atvažiavę tėvai ir giminės iš Rochesterio, N. Y. Įžadų apeigas atliko Tėv. Leonardas Andrickus, dalyvaujant vienuoliams, lietuviams svečiams ir daugybei svetimtaučių.

Liepos 8 d. vasarvietės sve-

## CLEVELAND, OHIO.

savo dainų aloumą (plokštelės); kitais metais jau laukia Bostonas, Chicago, Clevelando katedra, bus išleistas antrasis albumas, teks pradėti rengtis ansamblio 15 m. sukakčiai, kuri ateina po dvejų metų.

Šiltų bei nuosirdžių linkėjimų ansambliui savo kalbose pareiškė ALB apylinkės pirm. St. Barzdukas ir sponsorų vardu dr. S. T. Tamošaitis. Pasukutinį žodį kaip paprastai tarė ansamblio vadovas muz. Alf. Mikulskis: čiurlioniečiai dainuoja savo tautai, gieda Dievui, nors "Dievulis jų balso dar neišgirdo" jte dainuos bei giedos ir toliau, nes jų kultūriniai žygiai laimi kitų pripažinimą ir artina laisvės kelią. Baigdamas jis padėjojo visiems ansambliams, artimesniuosis prisimindamas ir vardais. Iškilmės buvo baigtos visų sugiedotu Tautos Himnu.

**Edv. Karnėnas, Čiurlionio ansamblio valdybos pirm., lietuviškai dainai atidavęs 30 savo metų, pasitraukia ne tik iš valdybos, bet ir iš aktyviųjų dainininkų eilių.** Toliau jis verbuos ansamblio mecenatus. Jo ir žmonos rezidencijoje liepos 19 d. įvyks čiurlioniečių bei jų artimųjų pobūvis.

**Čiurlionio ansamblio šokėjų grupė liepos 12 d. atliks programą kultūrinį darželį šventėje, kuri šiomet siejama su O-**

čiai turėjo kitą staigmeną — dainos — literatūros vakarą. Muzikinę dalį išpildė Lietuvos Operos solistai Felicija Pupėnaitė - Vasiliauskienė ir Ipolitas Nauragis, o literatūrinę dalį — poetės Kotryna Grigaitė ir Daina Nauragyte.

Girdėti, kad tai tik pradžia — tokių kultūrinio pobūdžio parengimų būsią ir daugiau. J. K.

## Help Wanted Male

## MEN

Soldering  
Light Assembly  
Clean Work  
Will train — Steady work  
Overtime  
Come ready to work  
if accepted

SERVOTROL CO.  
114 W. Illinois St.

## Help Wanted Female

## Mergaitės-Moterys

litavimo ir lengvo montavimo darbam. Švarus darbas, bus išmokytos. Ateiti pasiruošusioms tuoj dirbti, jei bus priimtos.

## Servotrol Co.

114 W. Illinois St.

## TYPISTS

Permanent positions with well established firm.  
Interesting detail work in pleasant surroundings.  
5-day—37½ hour week.  
Group insurance, hospitalization, sick benefits.

## Traineer Jobs For JUNE GRADUATES

FOR INTERVIEW  
Phone MR. TURNER  
CENTRAL 6-6511  
HARTFORD STEAM BOILER  
120 S. LA SALLE ST.

## REAL ESTATE

Damen ir Lawrence apylinkėje parduodamas nedidelis GYVENAMAS NAMAS  
Mėnesinės pajamos sudaro \$285. Apstatyta baldais ir geram stovyje.  
Kreiptis darbo dienomis po 5 PM ir savininką telefonu UP 8-9598.

## Help wanted Female

## ALL AROUND COOK

Must be able to do all around cooking and baking.  
Good Wages. Good Working Conditions.  
SEE MISS MAJOR

## Franklin Blvd. Hospital

3240 West Franklin Boulevard Sacramento 2-3020

## Display

## APSIDRAUSKITE IR VIETA SAUGIA

Santaupos, įdėtos prieš 1-ją mėnesio d. veikia nuo 1-mo

Dovanai duodamas kompletas plunksnų ir pėstakų su kiekvienu indėliu.

Darbo valandos:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p.p. Antadieniais ir penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. p.p. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. dienos. Trečiadieniais visą dieną uždaryta.

Drive in LOMBARDO  
FRANK J. KINST, vykd. direktorius  
6635 WEST CERMAK ROAD

Savings and Loan Association  
Gunderson 4-2600

Einamosios saskaitos dividendo 3%



Telephone: DEARBORN 2-0819  
TO PLACE HELP WANTED ADS.  
Ask For Ad Taker

## Help Wanted Male

## BLACKSMITH

Steady work  
Overtime time and half  
\$1.81 per hour and up to start  
Commensurate with ability and experience—Insurance and pension plan — Sick benefit. Paid vacation and holiday.  
English required.  
Open up until noon on Saturdays

AMERICAN  
LOCOMOTIVE CO.  
23rd & Euclid Ave.  
Chicago Heights, Illinois

## DRIVERS

WE NEED COMPANY MEN AND BROKERS

with at least one year semi-trailer experience and good references.

Ages 25—45

We offer good equipment Steady year around work and good earnings.

See BURT SINGER

MIDWEST  
TRANSFER CO.

7000 So. Pulaski

## THE LAWRENCE CO.

urgently needs

## GENERAL FACTORY HELP

We want dependable men for steady work. Experience not necessary. — WE WILL TRAIN YOU.

TOP WAGES with opportunity for increases to steady workers.

Occasional overtime at 1½ over 40 hours

CLIFFSIDE 4-0440

3930 S. WINCHESTER AVE.

Employment Office open Saturday, July 11, 8 a.m. to 12

## TUOJAU PRIMAMI

## DIRBTUVEI PAGELBININKAI

kurie nusimano padėti elektriku darbam, bet ne būtina

- Geras pradinis atlyginimas
- Atlyginimas automatiškai didinamas
- Visos tarnautojų privilegijos
- Pusantrą karto tiek mokama už antvalandžius

Kreiptis asmeniškai:

## Ther Electric and Machine Works

17 S. JEFFERSON

## MEN! MEN! MEN!

## GO TO WORK TODAY! WE WANT WAREHOUSE MEN PACKERS, CAR&TRUCK LOADERS

Daily cash if you need it. Work steady or work on your day off. Only reliable men wanted. Good starting rate with overtime after 8 hours. Apply:

## WORKMAN FOR WORKMEN

601 W. Washington Boulevard

## Help Wanted Female

## Switchboard Operator-Stenographer

Age 25—35

Must have some knowledge of Shorthand and dictation.

Small pleasant office — Salary Open.

37½ hour — 5 day week. Paid vacations

## Gerson Electric Construction Co.

2711 S. Wabash DANUBE 6-5858

## ATTENTION GIRLS!

## TOP PAY — PLUS BONUS

GENERAL OFFICE HELP WANTED

Experienced or Beginners

## CLERKS-TYPISTS

Air conditioned office — Permanent positions Hospitalization and Life insurance Good working conditions and employee benefits with old established concern. Apply to:

## BELL AND GOSSETT CO.

8200 NO. AUSTIN AVE., MORTON GROVE, ILL.  
Independence 3-4040 ORchard 3-3700

## D E M E S I O !

## Bendriems raštinės darbam padėti

AUKŠTAS ATLYGINIMAS — PRIEDAS 1 RATOS/ BONO PUNAS. LABAI GEROS DARBO SALYGOS LIGONINES IR GYVYBES APDRAUDIMAS

TAIP PAT

## KAFETERIJOS PADAVEJOS

## BELL & GOSSETT CO.

8200 N. AUSTIN — MORTON GROVE  
Independence 3-4040 Tel. ORchard 3-3700

# SACHMATAI

Veda K. MERKIS

Vaitonis prieš Naujos Zelandijos meisteri. Netrukus prasidės didelės korespondentinės rungtynės Kanada — N. Zelandija, lošiamos oro paštu, ant 100 lentų. Kanados meisteris Povilas Vaitonis pakviestas lošti ant pirmos lentos prieš N. Zelandijos meisterį Sarapu.

Taigi, 2 Baltijos vyrai rungsis prieš šakų Kanados ir N. Zelandijos!

Už Kanadą — lietuvis Vaitonis ir N. Zelandija — estas Ortvin Sarapu.

Tautvaišas Takes Titc, didžiausiom raidėm skelbia Chess Life birželio 20 nr., rašydamas apie Tautvaišos laimėjimą Trans-Mississippi rungtynėse, Davenport, Iowa. Jose dalyvavo, kaip dabar oficialiai skelbiama: 75 žaidėjai iš 13 valstijų. Laimėtojų skaičiūje įvardintas dar Aleksandras Zujus, užėmęs 6 vietą su 5-2 lš.

Lietuvių laimėjimą prieš latvius ir estus "during fine Baltic sports festival" atžymėjo Canadian Chess Chat, liepos nr.

Chess Review, birželio nr., New Yorko apžvalgoje, mini Lithuanian C. C., užėmusį 3 vietą Metropolitan League B diviziono pirmoj grupėj.

New Jersey apžvalgoje paminėtas A. P. Kvedaravičius, laimėjęs 3 vietą Intercollegiate p-bėse.

Postal Chess skyriuje randame skėma įveikė Faber, žalys laimėjo prieš O'Reilly, Stonkus lygicim su Liebman, Kontautas įveikė Halsey ir Robinsoną (visi 1952 Golden Knights).

Ten pat paskelbtas 30 žaidėjų sąrašas, užvardintas "Present Leaders" 1949 Golden Knights p-bių, kurias pradėjo 1949 m. 900 Amerikos žaidėjų: Sarašas kiek pasikeis, nes tėtėra nepilnas. Bus įvardinta 75 "Leaders", kai visi užbaigs baigminį ratą.

1. J. T. Sherwin 46. 2. šeštoju įvardintas Merkis su 40.2. Zemiau Merkio atsidūrė: Michigan meisteris Stolzenberg su 39.45, buv. N. England meisteris H. Daly — 36.7, New Yorko Dr. Farber — 35.65, eilės metų Mass. meisteris Dr. G. Katz — 34.5, Maryland ekspertas R. C. Simpson — 32.85 ir kt.

S. Reshevsky nugalėjo M. Najdorf matčo rungtynėse, dėl Vakarų pasaulio meistertystės, pasėkme 9½-8½. Rungtynės buvo Buenos Aires. Komandinės rungtynės su Sovietais įvyks New Yorke, Hotel Roosevelt, liepos 15-23 dd.. Bus sužaista 4 kartus.

Sovietų sastatas: M. Botvinnik, P. Keres, V. Smyslov, I. Boleslavsky, A. Kotov, E. Geller, M. Taimanov ir A. Tolush. Atsargoje: Petrosian ir Auërbach.

Amerikos sastatas (nedalyvaus Dr. R. Fine): S. Reshevsky, L. Evans, R. Byrne, G. Kramer, I. Horowitz, A. Denker, M. Pavey, A. Bisguler, Atsargoje: A. Duke ir D. Byrne.

Dėl Sovietų laimėjimo nėra dvejonių, nes iki šiol turėtas rungtynės laimėjo Sovietai, išskiriant Helsinkio olimpiada, kur amerikiečiai sužaidė lygiom 2:2 1945 m. Sovietai laimėjo radio matčą 8:2 ir 7½:2½, o 1946, Maskvoje 7:3 ir 5½:4½.

PAIEŠKO Izabelės (ar Veronikos) Bingeliūtės - Buikuvienės, kilusios iš Mykoliškės kaimo, Vilniaus krašto. Ieško Agota Rainytė - Kavaliauskienė; kreiptis pas Ann Sito, 17-04 Norman St., Ridgewood 27, N. Y. Tel. EV. 6-9576.

## Help Wanted Male

**MACHINISTS MILLING HANDS JIG BORER**  
Job order work  
Steady work, Good pay  
Nice working conditions  
Mount Vernon 8-5552

**WELDERS**  
\$1.71½ Per Hour  
**LABORERS**  
\$1.56 Per Hour  
**CECO STEEL PROD. CORP.**  
625 Glenwood Ave.  
Hillside, N. J.

## Display

**Faber's TOWER Long Beach BATHS**  
NATIONAL BLVD. AT WEST BROADWAY  
Monday through Friday 25c Admission Per Person  
Dressing Rooms, Hot and Cold Showers, Steam Room  
**AMUSEMENTS • RESTAURANT**  
SEASONAL RATES  
SPECIAL RATES TO GROUPS and ORGANIZATIONS  
• LONG BEACH 6-5726 •

## Help wanted Female

**RESTORANO MERGAITĖ**  
be patyrimo darbu inu 4 iki 12 val., darbas pastovus, atlyginimas geras.  
Kreiptis:  
**BLUE EAGLE TAVERN**  
858 Glemorre Ave. Brooklyn, N. Y.  
Tel. TA 7-9942

**VIREJA, taip pat KAMBARINE-PA-DAVEJA.** Turi būti patyruši. Darbas užmiestyje sezono metu nedidelėje šeimoje. Gyvenama kartu. Duodamas kambarys, maistas ir alga. Kreiptis: 130 95th Street, N.Y.C. Tel. AT 9-8216

**FINGERWAVER - MANICURIST**  
Patyruši. Darbas pastovus. Geras atlyginimas. Pirmaadienis nebedirbama. Malonios darbo sąlygos. Kreiptis: **BEAUTY BOX**  
186 Underhill Ave., Brooklyn, N. Y.

**LENKĖJOS (WINDERS)**  
prie Foster mašinų, patyrušios, gabilinis darbas, geras atlyginimas, malonios darbo sąlygos. Kreiptis: **ACE YARN WINDING CO.**  
79 Clifton Place, B'klyn, N. Y.  
Tel. NE 8-5166

**DARBININKĖS**  
prie Merrow mašinų. Darbas pastovus. Geras atlyginimas. Malonios darbo sąlygos. Kreiptis: **Jed Rose Knitting Mill**  
2032 Bergen St. Brooklyn, N. Y.  
Tel. DI 5-0184

**Užsisakykite**  
Darbininkę dar šiandien

**PARDODAMA VAISTŲ GAMYBOS IMONĖ**  
Parduodama garši vaistų gamybos imonė, plačiai žinoma pasaulyje. Greitam pirkėjui auksinė proga ir lalminga ateitis kaip sapnas. Galima būti ir dalininku (partneriu) — vyrai arba moteriai. Informacijos reikalu tuojau rašyti: **DEKEN'S PRODUCTS**  
P. O. Box 666, Newark, N. J.

**LINKSMOS PLOKŠTELĖS REKORDAI**  
Naujai pagamintos pirmą kartą išleistos lietuvių kalba juokų plokštelės — rekordai. Čia rasit juokų, juokelių — net linksmą kelia. Jeigu Tamsta nesisjuoktum jį klausydamas, reiktų eiti pasitarti pas savo daktarą. Kaina tik 1 dol.  
**DEKEN'S PRODUCTS**  
P. O. Box 666, Newark, N. J.

**ABRAMS DRESS SHOP**  
228 Broadway, Brooklyn, N. Y., telef. EV 8-6656  
**Vasarinis išpardavimas**  
Paltai, eilutės, "toppers", Dydziai 9-15, 10-20, 36-48 geriausių 100% vilnos medžiagų ir "poodle" didmenų prekybos kainomis. Suknelės, šilkas ir medvilnė naujausio stiliaus pigia kaina. Laisvas pakeitimas.  
Atelkit pas Abrams su šiuo skelbimu ir gausit 10% nuolaidos. Mes kaibame lietuviškai.  
Tel. EV 8-6656

Tel. SO 8-2150  
**SAV-ON ROOFING CO.**  
409 W. Broadway  
South Boston, Mass.  
Savininkai  
**Paul Lapenas, Jr., ir Alphonse Stecke**  
Dengiam Stogus ir Sienas  
Geriausias "Bird" Kompanijos  
Apkainavimas Dykai  
(Free Estimate)  
Singeliais

**STONY BROOK LODGE,**  
**Pr. Lapienės vasarvietė**  
turi kambarius atostogoms kiekvienam prienamomis kainomis. Atskirose vilose išnuomojami kambariai norintiems patiems šeiminkauti. Miškas ir salė tinka vasaros progoms. Arti jūra.  
Visą šį sezoną vasarvietė vyksta mūsų dalininkų A. Galdiko, V. K. Jonyno, Vyt. ir Aleks. Kašubų, P. Kiaulėno, P. Lapės ir R. Viesulo rinktinių kūrinių paroda. Nėra įžangos. Visi kviečiami.  
Susisiektimas automobiliais 25A keliu ir Long Island traukiniais I Stonny Brook. Rezervacijos raštu.  
Adresas: **MRS. LAPE, STONY BROOK, L. I., N. Y.**  
Telef. Stony Brook 7-0586

**WILLIAM J. DRAKE**  
(DRAGONAS)  
**Lietuvis Advokatas**  
85-03 WAREHAM PL., JAMAICA, N. Y.  
Tel. Jamaica 6-7272

Tel. EV 8-9794  
**M. and Z. AUTO COLLISION WORKS**  
Lietuvių specialistų collision ir auto taisyimo d-ve BODIES AND FENDERS STRAIGHTENED  
COMPLETE AUTO PAINTING DUCO REFINISHING  
Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisyimo darbai. Topimas ir poliravimas.—Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai.  
**J. MALDUTIS** **Z ZALIAUSKAS**  
937 Grand Street Brooklyn, N. Y.

**GERIAUSIA VIETA GEGUŽINEMS IR PARENGIMAMS**  
PONO ROŽENAS FARMOJE, RAYNHAM, MASS.,  
prie gražaus ežero pastatyta nauja, didžiausia ir patogiausia svetainė dviejų aukštų, tinkamiausia plėnikams, vestuvėms, ir kitokioms iškilmėms. Galima išsinuomoti arba užsisakyti su visu patarnavimu. Lietuvių parengimams geriausia vieta. Dėl sąlygų kreipkitės į:  
**MR. F. ROŽENAS, 488 No. Main St., Raynham, Mass.**  
Telefonas TO 2-8716.

Gass, tel. EV. 4-9672 Office tel. EV. 4-6639 Namų tel. EV. 4-1913  
**Lietuvių Amerikos Piliėčių Klubas**  
SALE IŠNUOMOJAMA ŠOKIAMS VESTUVIŲ POKILIAMS IR T. T.  
**J. Zakarauskas, Mgr.**  
280 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.

**SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED**  
Latest Interest Rate **2 1/2 %** A Year Credited and Compounded Quarterly  
On Regular Savings Accounts  
Interest starts the first of the month on sums from \$25. to \$10,000.  
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such month if left to the end of the quarterly dividend period.  
**THE Kings County SAVINGS BANK**  
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.  
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue  
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to \$10,000.  
Member Federal Deposit Insurance Corporation

**JOHN DERUHA, M. D.**  
Inkstu, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas.  
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.  
Mokslius baigęs Europoje  
128 E. 86th STREET NEW YORK CITY  
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Tel. Evergreen 6-5181  
**KARL EHMER — PORK STORES**  
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuose:  
69-38 Myrtle Ave. Glendale, N. Y.  
136-59 Roosevelt Avenue Flushing, N. Y.  
68-38 Forest Avenue Ridgewood, N. Y.  
60-04 Woodside Avenue Woodside, N. Y.  
185-24 Horace Harding Blvd Fresh Meadows, Flushing  
219-17 Jamaica Avenue Queens Village, N. Y.  
176 Rockaway Avenue Valley Stream, N. Y.  
4380 White Plains Road Bronx, N. Y.  
19 West Post Road White Plains, N. Y.  
MAIN STORE  
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

**PARDUODAM NAMUS**  
Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikalauose — greitai ir gerai.  
**J. P. MACHULIS**  
REAL ESTATE & INSURANCE  
8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.  
Tel. Virginia 7-1896

**NEW YORK**  
Tel. Evergreen 7-4335  
**Stephen Aromiskis**  
(Armakauskas)  
Graborius-Balsamuotojas  
Moderniška Kopyčia  
423 Metropolitan Ave.  
Brooklyn, N. Y.

**BOSTON, MASS.**  
**S. Baracevičius ir Sūnus FUNERAL HOME**  
254 W. Broadway  
South Boston, Mass  
**JOSEPH BARACEVICIUS**  
Laidotuvių Direktorius  
Tel. South Boston 8-2590

Tel. STagg 2-5043  
**Matthew P. Ballas**  
(BIELIAUSKAS)  
FUNERAL HOME  
M. P. Ballas — Direktorius  
Alb. Baltrūnas—Baltos Reikalų Vedėjas  
660 Grand Street  
BROOKLYN, N. Y.  
NOTARY PUBLIC

**WAITKUS FUNERAL HOME**  
197 WEBSTER AVE.  
Cambridge, Mass.  
**PRANAS WAITKUS**  
Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas  
NOTARY PUBLIC  
Patarnavimas diena ir naktį  
Nauja moderniška kopyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir i kitus miestus.  
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

**J. B. SHALINS-ŠALINSKAS**  
Laidotuvių Direktorius  
84-02 JAMAICA AVE.  
(Prie Forest Parkway Station)  
Woodhaven, N. Y.  
Suteikiam garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.  
Tel. Virginia 7-4499

**ZALETSKAS FUNERAL HOME**  
564 EAST BROADWAY  
South Boston, Mass.  
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas  
Graboriai ir Balsamuotojai  
Patarnavimas diena ir naktį.  
Kopyčia šermenims dykai.  
NOTARY PUBLIC  
Tel. SO 8-0815  
South Boston 8-2609

Evergreen 8-9770  
**Joseph Garszva**  
Graborius-balsamuotojas  
231 Bedford Avenue  
Brooklyn, N. Y.

**ISPANIŠKAS DZINGELIS**  
Kvepiančio Dzingelio šaknis turi padavimų nuo senovės, kad Dzingelis buvo vartojamas nuo išputimo, dusinimo, troškulio, neatgavimo kvapo, nuomario, paralyžiaus, dieglių ir skausmingu mėnesiniu; uždegus kvepiančio Dzingelio šaknis yra gerai aprūkyti ligonio kambari ir patį ligoni, suskutus šaknis darytis arbata ir gerti, sutrynus šaknis maišyti i tabaką — rūkysi ir džiaugiesi maloniu kvepėjimu. Svaras Dzingelio \$3.00; kvoteris svoro \$1.00.  
**ALEXANDER'S CO.**  
414 BROADWAY  
SOUTH BOSTON 27, MASS.

Skaitykite ir platinkite "DARBININKĄ"  
Skaitykite ir platinkite "Sv. Pranciškaus Varpelį!"

**WINTER GARDEN TAVERN, Inc.**  
**Kabaretas**  
VYT. BELECKAS, savininkas  
**Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.**  
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.  
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

**AR JŪS PATYS SAU MOKAT? ŠIANDIEN ATIDARYK SĄSKAITĄ**  
**The Long Island City Savings and Loan Association**  
įkurta 1887 metais  
CENTRINIS OFISAS  
37—10 Broadway, Long Island City 3, N. Y.  
BROADWAY ties 37th St. ASTORIA 4-0800  
DITMARS OFISAS  
22—59 31st St., Long Island City 5, N. Y.  
Prie DITMARS "L" Stoties. YELLOWSTONE 2-0900  
**INDĖLIAI APDRAUSTI LIGI \$10,000**  
Diena valandos: 9 A.M.—3 P.M.  
Piniginė perlaida: ligi \$250.00  
15 c. kiekvienu  
Atidara: penktadieniais  
6 P.M.—8 P.M.

# DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS  
 APJUNGOS  
 AMERIKA, LDS ORGANŲ DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS  
 630 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

## NEW YORKO NAUJIENOS

### Angelų Karalienės par. piknikas

Metinis parapijos piknikas įvyks liepos 12 d., 38th Ave., ir 65th St. kampas, Woodside, L. I. Visi prašomi iš anksto įsisiūžėti keliai, kuris buvo smulkiai nurodytas praeitime Darbininko numeryje ir dalinamuose iš anksto lapeliuose. Vietą vadinasi National Hall and Park, tai tikrai graži vietovė, kurioje linksmai praleisite popietę ir atsigaiivinsite parko medžių pavėsyje. Be to, įvairiausias pikniko pramogos, laimėjimai, užkandžiai ir karališkos šeimos rinkimas su bendromis dainomis ir šokiais. Visi kviečiami! Visi piknikan!

### Kun. Dr. V. Balčiūnas,

Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos Dvasios Vadas Romoje, atvykęs į New Yorką, lankėsi Tėvų pranciškonų vienuolyne, "Darbininko" redakcijoje bei spaustuvėje, pasidžiaugė gražiu darbu ir pasidalino įspūdžiais apie gyvenimą Italijoje.

Kun. Dr. V. Balčiūną palydėjo jo brolis dr. Jurgis, kuris dirba vienoje Cambridge, Ohio, ligoninėje. Liepos 9 d. svečias išvyko ir ilgesniam laikui apsisustis pas brolių. Norintieji su juo susirūti, prašome rašyti: Dr. J. Balčiūnas, 130 So. 10th St., Cambridge, Ohio. Tel. 29541.

**Raimundas Kazlauskas,** brooklynietis, tarnaujantis Amerikos karo laivyne, gaves 20 dienų atostogų, parvyko pas savo mamytę. Jis anksčiau yra dirbęs "Amerikos" savaitraščio spaustuvėje. Jis apsilankė "Darbininko" redakcijoje ir susipažino su spaustuve.

### JONĖ ŽUKAUSKAITĖ ir JANINA BRAZINSKIENĖ ATIDARĖ VASARNAMI

BRADLEY BEACH PRIE ASBURY PARK

Vieta sausa, prie atviros jūros. Pušys.

Išnuomojami kambariai su pilnu išlaikymu arba su teise naudotis virtuve.

Vasarnamis pasiekiamas traukiniais iš Pennsylvania Station, "Greyhound" autobusais arba automobiliu Route 1-9 ir paskui Route 35.

Adresas:

305 PARK PLACE AVE.  
 BRADLEY BEACH, N. J.  
 Telefonas: Asbury Park 2-9126

## Naujas "Tėvynės Sargo" numeris

Šiomis dienomis išėina iš spaudos naujas ir platus "Tėvynės sargo" numeris. Iš straipsnių yra: Dr. A. Šerkšno "Kultūrinis Lietuvos atstatymas", kuriame apžvelgiama koks bus sovietinio komunizmo moralinis, socialinis ir intelektualinis palikimas Lietuvoje ir kurie keliai ir kurios priemonės bei institucijos reikės pasirinkti Lietuvos kultūriniam atstatymui. Prel. L. Tulaba rašo apie tikinčiųjų pareigas valstybei; Dr. P. V. Raulinaitis, apie piliečių teises ir valstybės galias 1922 m. konstitucijoje. J. Matulionis paliečia labai įdomią problemą, kaip turi būti atstatomas lietuviškas kaimas; Dr. A. Škėrys rašo apie Lietuvos miškų ūkio perspektyvas; prof. Dr. A. Ramūnas nagrinėja krikščioniškos demokratijos pasaulėžiūrinis metmenis; A. Gražiūnas duoda plačią apžvalgą Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjungos kongreso metu suruoštą diskusiją: "Krikščioniškoji demokratija akcijoje."

### Kviečiame

visus pikietuoti komunistų "Laisvės" pikniką, rengiamą liepos 11 d. National Park, 65-13 38th Ave., Woodside, L. I. Susirinkti 12 val. prie "Palangos" restorano, Union Ave.

### M. Razgaitis

**Aloyzas Baronas,** žinomas rašytojas, gyvenęs Chicagoje, praeitą savaitę lankė pažįstamus Bostone.

### Kun. Dr. J. Maknys,

buvęs šv. Onos parapijoje Cadellac, Mich., nuo liepos 1 d. persikėlė gyventi į New Yorką ir paskirtas A. Vartų parapijoje vikaru vietoj išvykusio kun. dr. Ražaičio.

Ryškiųjų veidų skyriuje kan. V. Zakarauskas rašo apie sukalbtuvininką J. E. Arkivyskupą J. Skvirecką, Dr. V. Vilimas apie prof. K. Pakštą, M. Galdikienė apie a.a. Dr. V. Karvelienę, o prof. prel. M. Krupavičius apie prof. J. Kaminską.

Toliau seka plati ir kruopščiai paruošta apžvalga, kurioje paliečiama daug ir svarbių mūsų politinio ir visuomeninio gyvenimo klausimų. Duodama įsakmi įvairių vakarietiškių sąjūdžių apžvalga, o taip pat apžvelgiama Lietuvos laisvinimo byla ir lietuvių politinių ir sąjūdžių veikla, kaip: krikščionių demokratų, liaudininkų, Lietuvos ūkininkų S-gos, Darbo Federacijos ir kt.

Apžvalgoje randame naują skyrių, skirtą moterų veiklos apžvalgai ir įdomų skyrių jaunimui, kuriame Vysk. V. Brizgys ir prof. Dr. Pakštąs konstruktiviai pasisako jaunimo ir politikos klausimais. Taip pat čia plačiai apžvelgiama europinio jaunimo politinės veiklos pasireiškimas įvairiuose sąjūdžiuose.

Gale platus ir vertingas knygų apžvalgos skyrius.

Nauju "Tėvynės Sargo" administratorium yra Jonas Jakūčionis, kurio adresas yra: 503 Euclid Ave., Brooklyn 8, N. Y.

### "Kario" gegužinė-piknikas

Liepos 12 d. "Kario" žurnalo redakcijos štabas ruošia šaunią gegužinę-pikniką Great Necke, Kasmocius salėje ir sodelyje, 89-91 Steamboat Rd. Gegužinės parengimui talkininkauja Liet. S-gos Ramovės New Yorko skyrius. Pradžią 4 val., programa prasidės 6 val., įėjimas \$1.25.

Nereikia nei aiškinti, gegužinė bus įvairi savo programa bei kitomis staigmenomis. Muz. M. Cibas pasirūpys su vietiniu vyrų choru, kurio šaunios kariškos dainos žavės visus. Antanas Jurgėla — magikas parodys nuostabius magijos stebuklus, o Simanas Urbonas su draugais pajuokins visus naujaisiais kupletais. Be to, Ad. Jezavito orkestras ir gausus bufetas su loterija.

Bilietus galima įsigyti pas ramovėnus, Ginkų krautuvėje, Gabijos knygyne ir pas Povilanskus, 158 Grand St., Brooklynne.



AITVARŲ KVARTETAS, kuris apskraides su pasisekimu artimasias ir tolimasias lietuvių kolonijas, liepos 12 d. skrenda į Brocktoną išpildyti muzikinę programą Darbininko piknike. Prie piano muz. Algirdas Kačanauskas, kvarteto vadovas; stovi iš kairės: V. Brazėnas, J. Nakutavičius, Iz. Ališauskas ir V. Savukynas. Foto V. Maželio

## Svarbu nacių kalėjimuose kalintiems lietuviams politiniams kaliniams

Atskirų Vokietijos sričių vyriausybės yra priėmusios įstatymą atlyginti nacių laikais Vokietijos kalėjimuose ar koncentracijos stovyklose laikytiems politiniams kaliniams.

Lietuvos Rezistencijos buvusių politinių kalinių Sąjungos Valdyba savu laiku apie tai yra pranešusi visiems Sąjungos nariams ir kiekvienam į atlyginimą reikiškančiam reikalavimus yra nusiuntusi reikalingas informacijas, anketas ir nurodžiusi advokata, per kuri galima būtų vesti atitinkamose Vokietijos įstaigose.

Lietuvos Rezistencijos buvusių politinių kalinių Sąjungos Valdyba, gindama savo narių interesus, atlyginimo reikalais veikia savo vardu ir per Tarpautinę Totalitarinių Režimų Buvusių Politinių Kalinių Federaciją. Šiuo metu bylos yedimui yra reikalingos sekancios žinios:

1. Kas atlyginimo reikalų Vokietijos įstaigose yra užvedęs bylą, tepraneša bylos nu-

merį, įstaigos, kurioje užvesta byla ir advokato (jei turi) adresus.

2. Kas bylos dar neužvedė, bet norėtų užvesti, tepraneša asmens žinias ir kalinimo vietą bei laiką.

Zinias prašome suteikti iki liepos mėn. 20 d. šiuo adresu: Vytautas Pikturna, 213 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y.

**Lietuvos Rezistencijos buvusių politinių kalinių Sąjungos Valdyba**

### T. Jonas Dyburys, OFM,

"Aidų" administratorius, dviem savaitėm atostogų išvyko praleisti į Kennebunk Porto pranciškonų vienuolyną.

### Aloyzas Baronas,

is Chicago išvykęs atostogų kelionei, su draugais aplankė Torontą Kanadoje, Bostoną. Keliom dienom jis buvo sustojęs Brooklyne pas savo bičiulius ir lankėsi "Aidų", "Darbininko" ir "Ateities" redakcijose.

### Vytautas Saulius

is Chicago savaitgaliai buvo atskridęs į New Yorką, kur aplankė savo draugus.

### Šimtai liet. vaikų,

esančių Vokietijoje, Balfas jau parūpino pinigų stovyklauti gamtoje. Pirmoji stovykla prasidės rugpjūčio 1 d. Tačiau šiems vaikams dar reikia sukelti pinigų, kad galėtų iš tvankių miesto barakų ištrukti. Balf kviečia visus geraširdžius lietuvius per šias atostogas prisiminti ir tuos, kurie yra likę Vokietijoje varge ir skurde, ir prašo juos paremti aukomis. Aukąs siųsti Balfu centrui.

## BOSTONO ŽINIOS

### Šv. Petro atlaidai

So. Bostono lietuvių parapijos globėjo šv. Petro atlaidai šįmet buvo švenčiami sekmadienį, liepos 5 d. Parapijos choras tą dieną užbaigė sezoną — ligi rudens daugiau negiedos bažnyčioj. Mišios bus skaitomos, nebus mišparų, ir šv. valanda bus tik pirmasis mėnesio penktadieniais.

### "Indranų" vaidinimas

parapijos salėje po bažnyčia birželio 28 d., nežiūrint karšto oro, sutraukė nemažai žmonių. Klebono uoliai raginami, parapijiečiai pirkė bilietus ir ėjo žiūrėti vaidinimo, kuris praėjo labai gražiai.

### Negausūs piknikai

Birželio mėn. piknikus rengė daugiausia radijo valandų vedėjai. Pr. Lapėnas šįmet turėjo labai mažai žmonių. Ne ką daugiau turėjo ir Minkai savo piknike. Vadinamosios melodišios valandos piknike birželio 7 d. buvo gal kiek daugiau žmonių.

### Vyčių Centro pirmūninkas

**A. Vasiliauskas** liepos 4 d. buvo atvykęs į Bostoną ir tarėsi rengiamojo seimo reikalais.

### Rengiasi Vyčių jubiliejiniam seimui,

kuris įvyks š. m. rugpjūčio mėn. pabaigoj. Rengėjų vardu F. Grendelytė ir dr. J. Leimonas paskelbė atitinkamą atsisaukimą į visuomenę.

### Šeštadienio mokyklos fotografijos

yra pas mokyklos vedėją 649 E. 4th St. Visi, kurie jas užsiskė, prašomi atsiimti.

### Mirė

**Marcelė Cuiinienė - Jonytė,** 60 m., mirė birželio 26 d. Paliko vyrą, du sūnus ir dvi dukteris.

### LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA

WFSX—1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass. Kiekvieną šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. Jeigu norite ką nors pasveikinti ar paskelbti, tai suskite: LITHUANIAN RADIO HOUR, 50 Cottage St., Norwood, Mass.

Skyrius: LITHUANIAN FURNITURE CO., 326 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

A. ir O. IVASKAI  
 Telefonai: NORWOOD 7-1449 ar SOUTH BOSTON 8-4618

### Lietuvių Radijo Korporacija

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO 8-0489  
 Lietuvių Radijo programa iš stoties WBMS, 1090 kilociklu, perduodama sekmadieniais nuo 12 iki 12:30 val. Būna lietuviškos dainos, muzika ir Magdūtės pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEPONĄ MINKŪ, Baltic Florists Gėlių ir Dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Bostone. Tel. SO 8-0489. Ten gaunamas "Darbininkas", lietuviškos knygos ir rankų darbo dovanos.

Nuoširdžiai Jus kviečiame į Pranciškonų leidžiamo **DARBININKO** naudai rengiamą

# PIKNIKA

SEKMADIENĮ

# LIEPOS 12, 1953

# BROCKTON FAIR GROUNDS

BROCKTON, MASS.

Gros pagarsėjęs **AL STEVENS' ORKESTRAS** — Bus graži **KAILINIŲ PARODA**, kurią ruošia **Warris' Furriers** iš Brocktono — Dalyvaus visų mėgiamas **"AITVARŲ"** kvartetas iš **Brooklyn, N. Y.** — Bus skanių valgių ir gėrimų. — Čia atvykę susitiksite su savo senais pažįstamais; sudarysite naujų pažinčių — Taipogi savo atsilankymu paremsite Tėvus Pranciškonus, kurie taip nuoširdžiai dirba kultūros darbą, leisdami laikraštį "DARBININKAS".

**VISI Į PIKNIKĄ!**  
 RENGĖJAI